

Turkije sinds de coup poging

Beste,

Sinds de coup poging in juli 2016 gaat het met Turkije van kwaad naar erger. De keiharde repressie tegen kritische stemmen, de aanslepende oorlog tegen de Koerdische beweging, het steeds autoritairder regime van Erdogan en de AKP, er is weinig om optimistisch over te zijn.

Met de SAP proberen we een bijdrage te leveren aan de opbouw van een solidariteitsbeweging. Zo ondersteunen we het platform SOSTurkije en nemen we regelmatig deel aan protestacties en demonstraties van de Koerdische beweging en de Turkse linkerzijde in België.

Daarnaast publiceren op onze [website](#) regelmatig verslagen en analyse's van activisten en revolutionaire organisaties ter plekke. In dit dossier brengen we een reeks van deze artikelen samen. Reacties en bijdragen zijn steeds welkom via info@sap-rood.org.

Solidaire en antikapitalistische groeten,

De mensen van de SAP

Inhoudstafel:

Pag 2: Nee aan de staatsgreep – Ja aan de strijd voor echte democratie *HDP, Yeniyol, Baslangic*

Pag 5: Protest tegen de voortschrijdende staatsgreep in Turkije *NavBel*

Pag 6: De staatsgreep als 'geschenk van God', de dictatuur en islamo-nationalistische samenwerking *Uraz Aydin*

Pag 14: Strijd voor een "nee" *Joseph Daher*

Pag 15: Erdogan zit met een probleem... en geen kleintje *Ozgur Fatsa*

Pag 22: Er is een breuk geslagen, versterk het Nee *Yeniyol*

Pag 24: Erdolfije *Ozgur Fatsa*

Pag 27: It's about the economy, stupid! *Ozgur Fatsa*

Pag 32: Turks wealth fund vooralsnog geen succes *Peter Edel*

Pag 34: Erdogan maakt rare sprongen *Ozgur Fatsa*

Pag 37: The road to nowhere... *Ozgur Fatsa*

Pag 41: The road to nowhere deel 2 *Ozgur Fatsa*

Pag 44: The road to nowhere deel 3 *Ozgur Fatsa*

Pag 48: Proces Reza Zarrab: als vogeltjes gaan zingen *Ozgur Fatsa*

Pag 50: Als paranoia het wint van gezond verstand *Ozgur Fatsa*

Pag 53: De sterke staat en het nieuwe kalifaat *Ozgur Fatsa*

Nee aan de staatsgreep – Ja aan de strijd voor echte democratie

Door HDP, Yeni Yol, Baslangiç

We publiceren hieronder enkele eerste verklaringen over de poging tot militaire staatsgreep in Turkije en de respons van het regime van Erdogan. Het zijn statements van onze Turkse zusterorganisatie Yeni Yol, van de revolutionair socialistische organisatie Baslangiç en van de HDP, de in het parlement vertegenwoordigde partij waarin de Koerdische nationale beweging en delen van de Turkse linkerzijde samen werken.

De enige oplossing is democratische politiek

Door HDP

In deze moeilijke en kritieke dagen waar Turkije door gaat, wat ook de reden mag zijn, magniemand zich in de plaats van de wil van het volk zetten.

De HDP is tegenstander van welk soort staatsgreep dan ook, onder eender welke omstandigheden en uit principe.

Turkije moet onmiddellijk een pluralistische en vrijheidslievende democratie, vrede in binnen- en buitenland, universele democratische waarden en conventies omarmen. Er is geen andere weg dan een democratische politiek te eisen.

Figen Yüksekdağ en Selahattin Demirtaş

Covoorzitters van de HDP

16 juli 2016

Tegen de staatsgrepen van de militairen en van Erdogan: laat ons het democratisch front organiseren en voor politiek van de werkende klasse opkomen

Door Yeni Yol

Op de avond van 15 juli waren we seconde na seconde getuige van een aan de gang zijnde staatsgreep, met al haar onzekerheid, twijfels, tegenzetten van beide kanten en gewelddadigheden. Deze bloedige nacht, die met haar botsingen tussen soldaten en politie, bezettingen van de mediakanalen, beelden van vermoorde burgers en gelynchte soldaten en het bombardement van het nationaal parlement als culminerend moment nog lang in herinnering zal blijven, lijkt een van de laatste scènes van het machtsspel tussen de vroegere partners in de staat die de AKP en de Gülen – beweging samen opbouwden.

Gebaseerd op het feit dat het regime van Erdogan niet aarzelt naar de chaos en een atmosfeer van burgeroorlog te grijpen om zijn hegemonie te bewaren sinds de verkiezingen van 7 juni 2015, het neerslaan van de coup poging op een zeer korte tijd en het opnieuw verschijnen van regeringsleiders op de mediakanalen met een opgefrist imago, hebben complottheorieën die stellen dat deze poging tot staatsgreep diende om de lust naar macht van Erdogan nieuw bloed te geven, heel wat weerklank. Onder de omstandigheid dat het regime bij de laatste verkiezingen met bijna 50% van de stemmen geconsolideerd werd, is een meer redelijke interpretatie dat aanhangers van Gülen, die met een grote operatie van ontslagen bedreigd werden en sommige sectoren van het leger waar zij mee samenwerken, onder tijdsdruk een coupplan hebben uitgewerkt.

Hoewel we nog moeten wachten op meer gedetailleerde informatie over de motieven, de uitvoerders van de beweging en het niveau van informatie dat de inlichtingendiensten

hadden, is het duidelijk dat het objectieve resultaat van dit proces de consolidering van het islamitisch en autoritaire karakter van het Erdogan – regime zal zijn.

De eerste tekenen van het feit dat er een nieuwe en misschien finale zuivering van het staatsapparaat zal plaats vinden, zijn de duizenden ontslagen van rechters en openbare aanklagers en de arrestaties van hogere juridische autoriteiten op de ochtend van 16 juli, net een dag nadat de aanhangers van het AKP – regime de democratie “redden” onder de slogans “Allahu ekber”, (Allah is groot), “Recep Tayyip Erdoğan” en “Wij willen de doodstraf”.

Het feit dat de oproepen vanuit de staatsinstellingen en al de moskeeën naar de mensen om op straat te komen om het regime tegen de coup te verdedigen omsloegen in aanvallen op Syrische vluchtelingen en spanningen in Alevi – wijken, toont duidelijk aan hoe de meervoudige polarisatie in de Turkse samenleving op hol sloeg op een extreem gevaarlijk niveau. En we twifelen er geen moment aan dat het Paleis van Erdogan en de regering die academici, journalisten, ambtenaren, Koerdische activisten en socialisten in het verleden al als voorstanders van een staatsgreep voorstelde en hun arrestatie beval, daarbij elk woord tegen het regime met terrorisme associërend, de poging tot staatsgreep van 15 juli zal aangrijpen als rechtvaardiging van nog hardere aanvallen op elke vorm van oppositie.

Op middellange termijn kunnen we er zeker van zijn dat de coup van 15 juli een van de eerste stichtende mythes van het Erdogan – regime zal worden en in de geschiedenis zal herinnerd worden, niet als een coup zonder de nodige basis, staf en steun van buitenaf, maar als een coup die door het volk dat op de tanks klom weerstond en stopte.

Alle organisaties van de radicale linkerzijde en alle partijen vertegenwoordigd in het parlement verklaarden dat ze tegen de staatsgreep zijn. Het is ook voor ons een principiële zaak stelling te nemen tegen de staatsgreep, in acht nemend dat de werkende bevolking en de onderdrukte volkeren nooit iets te winnen hebben bij militaire machtsgrepen die vanaf de aanvang democratische rechten en vrijheden opschorten. Daarbij verklaren wij dat we ook tegenstanders zijn, nu en in de toekomst van machtsgrepen vanuit het Paleis, dat de verkiezingsresultaten afwees om haar hegemonie te houden, Koerdistan vernietigde om de stemmen van de nationalistes te krijgen, massastakingen verbood door hen tot “bedreiging van de nationale veiligheid” te verklaren, het recht van het Koerdische volk om vertegenwoordigd te zijn wil afschaffen.

Een stellingname tegen de staatsgreep die de valse tegenstelling “de coup of Erdogan” waarin de AKP de politiek vast houdt niet kan overstijgen, zal in het voordeel van het regime spelen, dat niet enkel de coupelingen bloedig zal neerslaan, maar ook elk onderdeel van de oppositie, in naam van de “nationale wil en niet zal aarzelen om de islamistische en fascistische krachten te gebruiken die we op 15 juli aan het werk zagen.

De weg om ons tegen de aanvallen van het dictatoriale regime te beschermen, een regime dat absolute macht beoogt in de politieke, legale, militaire en economische sferen, door zich als slachtoffer voor te stellen in de coup, een regime dat tegen de werkende klasse, de etnisch – religieuze minderheden, de vrouwen, de holebi’s en transgender mensen en alle oppositionele elementen is, is een gemeenschappelijk front op te bouwen van alle krachten die voor democratie en vrede opkomen. De weg om zowel het islamistisch-kapitalistisch blok aan de macht als de mogelijkheid van een bloedige militaire dictatuur permanent in de vuilnisbak van de geschiedenis te krijgen, is het pad dat tot nu toe niet begaan werd: het geduldig opbouwen van de sociale oppositie van onderuit, met de werkende klasse als haar hart.

Het pad is donker, laat hoop en verzet ons licht zijn!

Sosyalist Demokrasi için Yeniyol, Turkse afdeling van de 4e Internationale

Neen aan de militaire staatsgreep: echte democratie kan enkel komen vanuit de macht van het volk zelf!

Door Başlangıç

In de nacht van 15 juli kon de Turkse samenleving een poging tot militaire coup live op TV volgen. Voor sommigen was het zo moeilijk zin te geven aan wat ze meemaakten dat ze ervoor kozen het ganse evenement als “opgezet” te interpreteren. Een begrijpbare keuze in een samenleving die dikwijls naar complottheorieën grijpt. Hoe kan je dit een echte militaire coup noemen?

Laat ons niet vergeten dat de Turkse geschiedenis vol is van niet enkel “succesvolle” maar ook “mislukte” militaire staatsgrepen. Of een militaire tussenkomst slaagt in het behalen van haar doelstellingen of niet, hangt af van drie factoren: 1) een sociale en politieke crisis die aanleiding kan geven tot een militaire staatsgreep; 2) voldoende maatschappelijke steun in binnen- en buitenland; 3) voldoende politieke en militaire capaciteit.

Turkije kent al lange tijd een diepe politieke crisis. Başlangıç en links in het algemeen hebben deze crisis vanuit verschillende invalshoeken beschreven en geanalyseerd. In deze analyses werd er op gewezen dat een mogelijke uitkomst van deze crisis, nog verergerd door het volgen van een oorlogsstrategie van de regering na de parlementsverkiezingen van 7 juni 2015, een militaire interventie kon zijn. Natuurlijk kon niemand ook maar enige inschatting maken van de timing ervan.

Vannacht probeerde een junta binnen het leger een militaire machtsgreep te plegen. Zij gingen er daarbij van uit dat de huidige acute politieke crisis hen gemakkelijk de nodige binnenlandse en overzeese sociale steun zou opleveren, als wel als de vereiste capaciteit. Zij vergisten zich echter.

Op heel korte tijd kwamen er verklaringen tegen de poging tot staatsgreep van binnen het leger (top van de officieren van de zeemacht, van het eerste landleger en van de speciale eenheden), de grote politieke partijen, de patronale organisaties (TÜSİAD, TOBB) en van de internationale machten, zodra deze door kregen wat aan de gang was. Woordvoerders van de burgerlijke regering riepen op tot verzet via private TV – kanalen, die hun uitzendingen gewoon konden voort zetten, niet omdat de coup “opgezet spel” was, zoals sommigen stelden, maar omdat de staatsgreep slechts een beperkte capaciteit had.

De AKP – regering zal hoogstwaarschijnlijk deze coup poging in een politieke kans voor haarzelf omzetten en haar gebruiken als een voorwendsel om nog maar eens een golf van autoritaire maatregelen te beginnen. We mogen echter geen scrupules hebben over de staatsgreep. In dit tijdperk, waar zelfs oorlogen en coups live voor onze ogen worden uitgezonden, kan enkel echte democratie tegengif bieden aan militaire of civiele autoritaire regimes. En echte democratie berust op de macht van het volk zelf en op niets anders.

Deze poging tot staatsgreep zal geen enkel ander gevolg hebben dan de donkere nacht die we door gaan nu echt pikdonker maken. Tanks kunnen nooit het antwoord zijn op ongebreideld autoritarisme, autocratische tendensen en het afschaffen van democratie. Zonder twijfel moeten we ons uitspreken tegen deze coup poging die, ondanks dat ze zich tegen een antidemocratische regering richt, zo roekeloos is dat ze het parlement bombardeert. We moeten nee zeggen tegen alle pogingen tot militaire junta's en staatsgrepen, zonder “maar” of “misschien”.

Başlangıç

Protest tegen de voortschrijdende staatsgreep in Turkije

Door NavBel

In Turkije zijn op donderdagnacht 3 november 11 HDP – parlementsleden opgepakt, inclusief de 2 covoorzitters Selahattin Demirtas en Figen Yüksekdag en de fractievoorzitter Idris Baluken. De politie viel in het holst van de nacht binnen in hun woonsten en het HDP – hoofdkwartier.

Dit is een regelrechte staatsgreep die Erdogan en zijn kliek uitvoeren op de wil van het volk. De HDP is met 59 vertegenwoordigers de 3e grootste partij van Turkije, ze kreeg 6 miljoen stemmen. Met loze beschuldigingen wordt nu hun democratisch recht van participatie aan politiek en hun stem met staatsgeweld in de kiem gesmoord.

De arrestatie van de volksvertegenwoordigers kan op geen enkele juridische en politieke grond verklaard worden. Dit is niets anders dan een stuip trekking van de stervende democratie in Turkije, als ze al niet dood is. In mei 2016 werd de onschendbaarheid van de parlementariërs opgeheven met een wet die volledig op maat was gemaakt voor de HDP – parlementairen. Zoals algemeen geweten, heeft de sterke opkomst van deze partij de gekwalificeerde meerderheid voor de AKP vermeden dat zij beoogden om de grondwet te kunnen veranderen. Met een grondwetswijziging wil Erdogan zijn “versterkt” presidentieel systeem installeren.

De HDP, zowel als parlementaire kracht maar ook als maatschappelijke kracht, is de enige partij in Turkije die effectief verzet kan bieden aan de dictatoriale plannen van Erdogan. Daarom dat deze partij kop van jut is. Niet alleen de parlementairen zijn in het vizier. Ook de gewone partijleden en de HDP – burgemeesters worden massaal opgepakt of van hun functie ontheven. Telkens is de beschuldiging dat men propaganda voert voor de PKK. Andere materiële beschuldigingen zijn er niet. Het gaat om dingen die in een normale democratie absoluut geen probleem zijn en vallen onder het recht van vrije meningsuiting.

De Koerden en de democratische krachten van Turkije gaan zich niet laten doen. Zij hebben een traditie van verzet. Dat weet Erdogan ook, en hij doet er alles aan om het ongenoegen te verbergen of in de kiem te smoren. Politie – en legergeweld is alom tegenwoordig. Sinds vannacht zijn ook Twitter, Facebook, Youtube en Whatsapp geblokkeerd in Turkije. Wat de staat ook doet, het volk heeft een stem en zal die ook uiten.

De Koerden in Europa hebben dat al gedaan. Vannacht zijn in tientallen Europese steden spontane acties geweest. De Koerdische gemeenschap van België hield op vrijdag 4 november al een zit – actie voor het Europees parlement op het Luxemburgplein in Brussel.

Daarmee willen we de houding van de EU en de landen van de EU aanklagen. Zij blijven immers zeer stil en passief tegenover de gebeurtenissen in Turkije. Al sinds juli 2015 is dat land terug in een geweldsspiraal gekomen en de mensenrechtenschendingen scheren hoge toppen. Er is letterlijk geen enkele Koerdische TV of krant overgebleven in Turkije. De houding van de nationale overheden in Europese landen en de EU geeft Erdogan meer moed dan dat die hem tegen houdt. Ons protest is deels ook daartegen.

We roepen alle Belgische politieke partijen en alle parlementsleden van België op luid hun stem tegen deze praktijken te laten horen en solidair te zijn met hun Turkse en Koerdische collega's.

Persbericht NavBel, 4 november 2016

De staatsgreep als ‘geschenk van God’, de dictatuur en islamo-nationalistische samenwerking

Door Uraz Aydin

Turkije, een land dat bekend staat om de militaire interventies in de politiek, was in de nacht van 15 juli 2016 live op tv en sociale media getuige van een poging tot staatsgreep. De coup werd al snel verslagen door gebrek aan steun zowel internationaal als onder de bevolking en doordat er slechts een beperkt aantal militairen aan deelnam. ‘Deze poging is een geschenk van God,’ zei de Turkse president Recep Tayyip Erdogan de dag erna. Hij gaf daarmee aan dat het de gewenste gelegenheid bood om zijn eigen burgerlijke staatsgreep met een ongekende golf van repressie tegen alle oppositie uit te voeren, waarmee hij zijn dictatoriale regime kon versterken.

Een live staatsgreep

Het nieuws, dat tanks de bruggen, die de twee continenten in Istanboel verbinden, bezet hielden en dat er gevechtsvliegtuigen laag over de hoofdstad vlogen, maakte het publiek duidelijk dat er een poging tot staatsgreep aan de gang was.

Een communiqué op de website van de strijdkrachten gaf aan dat de generale staf de macht had overgenomen. Op de staatstelevisiezender die door soldaten bezet was, kondigde een militaire groep, die zichzelf ‘De raad van de vrede in het land’ noemde, aan dat ze de macht had overgenomen om de vrijheid, de democratie, de seculiere republiek en de waarden van Atatürk, die door systematische aanvallen van de regering op de grondwet waren aangetast, te herstellen. Er werd daarom aangegeven dat dit een putsch was buiten de commandostructuur om. Dat werd ook duidelijk uit het nieuws dat de stafchef van het leger en andere hooggeplaatste officieren gegijzeld waren.

Via een smartphone-verbinding met de zender CNN-Türk – die later ook bezet zou worden – riep Erdogan mensen op om de straat op te gaan en tegen de staatsgreep te protesteren. Die oproep werd gedurende de nacht door imams van moskeeën herhaald. Er vonden tijdens de nacht vooral in Ankara en Istanboel gewelddadige confrontaties plaats tussen militairen (zo’n 5.000 op een totaal van 675.000) en de politie die loyaal was aan Erdogan en gesteund werd door aanhangers van het regime. Duizenden burgers, voornamelijk de activistische basis van de AKP (1), gingen de straat op om tegen de tanks te protesteren met kreten als ‘Allahu Akbar’ en eisten de herinvoering van de doodstraf. De coup poging werd uiteindelijk tegen de ochtend neergeslagen. Er vielen ongeveer 340 doden (zo’n honderd coupplegers, verder burgers en politie) en 2.800 gewonden.

De Gülen broederschap: van alliantie naar oorlog

Erdogan maakte na de staatsgreep bekend dat die was geleid door militaire aanhangers van de Fethullah Gülen broederschap, de voormalige bondgenoot van de AKP die haar gezworen vijand is geworden. Vervolgens werd er een grootschalige operatie gelanceerd in het leger, de rechterlijke macht (waarbij ook hooggeplaatste rechters werden gearresteerd), de politie en andere takken van het staatsapparaat. Als het kader van de Gülenbeweging inderdaad de poging tot staatsgreep op touw had gezet, dan gingen ze er in eerste instantie van uit dat andere militaire groeperingen die tegenstander zijn van het regime eraan deel zouden nemen; anders zou een coup poging met zo’n beperkt aantal militairen moeilijk te verklaren zijn.

Dit wordt aangebracht door de kritische journalist Ahmet Sik, die in 2011 tijdens de coalitie tussen de AKP en de Gülenbeweging, nog vóór de publicatie van zijn boek waarin hij de infiltratie van het politieapparaat door de Gülenbeweging onthulde, een jaar gevangen werd gezet. Sik gelooft dat de

militairen die aanhangers waren van Gülen, verraden werden door hun bondgenoten die hen verlieten zodra de coup aan de gang was, waarschijnlijk na onderhandelingen met Erdogan. Het is zeer aannemelijk dat Erdogan – na enkele uren vóór de coup gewaarschuwd te zijn – met enkele van de coupgelegers heeft onderhandeld om de aanhangers van Gülen te isoleren.

Sinds 2013 is Erdogan in oorlog met zijn oude vriend, nu bekend als de ‘Fethullahistische terroristische organisatie / parallelle staatsstructuur’ (FETÖ), een zeer goed georganiseerde hiërarchische islamitische broederschap die al dertig jaar het staatsapparaat infiltreert en waarmee alle regeringen hebben geflirt. De beweging heeft voornamelijk onder verpauperde jongeren in Anatolië leden geworven, vooral via de ‘Huizen van het licht’. Daar kregen deze jongeren te eten en werden ze voorbereid op universitaire examens en vooral op die van de militaire academie en politie-examens (waarvoor de vragen meestal op voorhand werden verspreid, dankzij eerdere infiltratie).

Toen de AKP in 2002 aan de macht kwam, had de partij geen netwerk in de bureaucratie en vormde ze een alliantie met de Gülenbeweging om de seculier-republikeinse hegemonie in het staatsapparaat te bestrijden en het leger te temmen. De juridische processen tussen 2007 en 2010, waarin militairen werden beschuldigd van betrokkenheid bij putschistische samenzweringen (in het kader waarvan bijvoorbeeld mensen als de voormalige legerleider en de bovengenoemde journalist Ahmet Sik werden gearresteerd), rustten vrijwel volledig op valse bewijzen gefabriceerd door aanhangers van Gülen binnen de politie. De hoge legerofficieren die verantwoordelijk zijn voor de recente poging tot staatsgreep, zijn vooral diegenen die erin geslaagd zijn een hogere rang te krijgen ná de verwijdering van republikeinse militairen door deze processen.

De enorme macht van de broederschap in de bureaucratie leidde tot een verzwakking van deze coalitie vooral na de poging tot arrestatie van het hoofd van de inlichtingendienst Hakan Fidan (Erdogan’s ‘doos met geheimen’), die verdacht werd van ‘het ondersteunen van de PKK’, vanwege zijn rol in de onderhandelingen met de Koerdische leider Öcalan. De betrokken rechters en agenten waren lid van de broederschap en zij waren tegen die gesprekken. Ook de grote anti-corruptie-operaties die in december 2013 gelanceerd werden op basis van telefoon-opnames die vier ministers en zakenlieden die dicht bij Erdogan staan en ook zijn zoon troffen, werden geleid door de broederschap. Vanaf deze datum werd de breuk voltrokken en Erdogan lanceerde zuiveringsacties, vooral binnen de politie en het justitiële apparaat, maar ook acties tegen de financiële middelen en de media van Gülen. Deze operaties leken een einde te maken aan de macht van de aanhangers van Gülen. Maar kennelijk was dat niet zo...

Links en de coup

Het was opvallend dat er geen seculiere republikeinse en/of linkse mensen of mensen uit de Koerdische beweging de straat op gingen om zich tegen de staatsgreep te verzetten. Het lijkt misschien vreemd dat links – dat het favoriete doelwit van de vorige militaire interventies in 1971 en 1980 was – niet tegen deze coup poging mobiliseerde. Een gedetailleerde objectieve analyse van de kwestie ontbreekt, maar we kunnen een aantal elementen bieden, gebaseerd op persoonlijke observaties, om zo de opstelling van republikeins-reformistisch links en uiterst links te belichten.

Op de eerste plaats lijkt het erop dat, rekening houdend met het niveau van de politiek-culturele polarisatie in de samenleving, de dictatoriale regering van het land door Erdogan, de islamisering, de cyclus van zelfmoordaanslagen, de sfeer van burgeroorlog en het gevoel van ‘alles beter dan Erdogan’ bijgedragen hebben aan het niet mobiliseren van republikeinse sectoren, maar ook van linkse activisten. Temeer omdat het communiqué van de coupgelegers opkwam voor republikeinse waarden en respect voor de democratie en de grondwet. De coupgelegers hadden waarschijnlijk door een sneeuwbaaleffect gerekend op de steun van burgers en militairen in de loop van de

gebeurtenissen. Dit is niet gebeurd, het volk verafschuwde Erdogan genoeg om zich niet te verzetten tegen de tanks, maar niet genoeg om ze toe te juichen.

Aan de andere kant lokten de manipulaties van het regime – zoals bijvoorbeeld toen Erdogan na de verkiezingen van 7 juni 2015 chaos en een situatie van burgeroorlog creëerde om nationalistische stemmen terug te winnen – een spontane samenzweringstheorie uit die een brede weerklank vond en die ervan uitging dat dit ‘theater’ was en een ‘superproductie’ opgezet om Erdogan’s dictatoriale ambities te realiseren. Het is waar dat het regime nu maximaal profiteert van de sfeer na de coup, maar in de situatie waarin de regering haar positie bij de verkiezingen van 1 november 2015 versterkte door bijna 50% van de stemmen te krijgen, had Erdogan geen legitimiteitsprobleem om zo’n stunt uit te halen.

Ten slotte moedigde de mobilisatie van islamistische en fascistische activisten en de politie in de verdediging van het regime radicaal links niet aan om naast hen de straat op te gaan, vooral als je rekening houdt de beperkte activistische krachten van uiterst links, waardoor ze nauwelijks in staat is om een onafhankelijke rol te spelen. De putschistische strijdkrachten opereerden vooral in het westen van het land, dus de vraag werd niet rechtstreeks in Koerdistan gesteld, maar gezien de toestand van oorlog tussen de Turkse staat en de PKK zou die het regime zeker niet steunen, ondanks het feit dat de Gülen broederschap (die een grote organisatie heeft in de Koerdische regio en die zich verzet tegen het onderhandelingsproces) de belangrijkste rivaal van de Koerdische nationale beweging was.

Ook moeten we bedenken dat het verzet tegen de putsch gevolgd werd door een oproep van Erdogan om op straat te blijven met feestelijke bijeenkomsten die gekenmerkt werden door een hoge deelname van de volksklassen die de electorale basis van de AKP en uiterst rechts vertegenwoordigen. Die bijeenkomsten, georganiseerd op pleinen in de binnensteden in het hele land (met inbegrip van Taksim natuurlijk), waren in zekere zin een ‘wraak op Gezi’.

De Gezi-opstand in 2013 liet een eerste verzet van jongeren- en van burgers tegen het regime van Erdogan zien en destabiliseerde het. Het verzet op 15 juli, met zijn strijd tegen de tanks, de martelaren en daarna zijn ‘pleinbezettingen’ (met steun van lokale overheden en het openbaar vervoer), zijn liedjes enzovoort, schiepen het ‘Gezi van de AKP’ en heeft de aanhangers van het regime in staat gesteld om op te scheppen over hun morele superioriteit omdat zij immers in de straten hebben gevochten.

Noodtoestand en dictatuur

Erdogan en de Nationale Veiligheidsraad reageerden op de poging tot staatsgreep door de noodtoestand af te kondigen. Die zou aanvankelijk worden beperkt tot een periode van drie maanden. Maar zoals iedere heldere denker geraden zou kunnen hebben, werd die verlengd met een tweede periode van drie maanden. Het lijkt erop dat Erdogan niet geneigd is om er een einde aan te maken, afgaande op zijn opmerkingen van 13 november 2016: ‘Sommige mensen zeggen dat de noodtoestand moet worden opgeheven. Waarom zou dat onmiddellijk gedaan moeten worden? Toen we aan de macht kwamen, hieven we de noodtoestand (in de Koerdische regio) op. Maar op dat moment had de noodtoestand het openbare leven vrijwel tot stilstand gebracht. Dat is nu niet het geval. Iedereen gaat rustig naar zijn werk’.

De noodtoestand staat de regering onder andere toe de duur van voorlopige hechtenis te verlengen tot dertig dagen, om een avondklok in te stellen, om openbare bijeenkomsten te verbieden en vooral om decreten met wetgevende macht uit te vaardigen. Dankzij deze decreten, die noch door het Parlement noch door het Grondwettelijk Hof gecontroleerd worden, kan Erdogan het land zonder enige belemmering leiden zoals hij wil. Deze maatregelen laten precies het dictatoriale regime zien dat Erdogan via het presidentiële systeem wil installeren.

Op deze manier – door middel van massale zuiveringen, arrestaties, de sluiting van media en instellingen, in eerste instantie gericht op de aanhangers van Gülen maar vervolgens ook op de Koerdische oppositie en radicaal links – combineert Erdogan een fundamentele herstructurering van het staatsapparaat met een poging om elke mogelijke oppositie te vernietigen.

In het kader van de antiterroristische operaties gericht tegen de aanhangers van Gülen en de Koerdische beweging en iedereen die wordt verdacht van het ondersteunen ervan, zijn 50.000 personen gevangengezet en 35.000 gearresteerd. Onder de arrestanten zijn bijna 2.500 rechters en officieren van justitie, 6.500 soldaten en 7.000 politieagenten. In totaal zijn 70.000 personen uitgesloten van overheidsdienst (en hen is verboden daar opnieuw te gaan werken) terwijl 93.000 personen geschorst zijn. Bijna de helft van deze mensen waren verbonden aan het ministerie van onderwijs. Op 1 dag zijn 10.000 leraren, voornamelijk in Turks Koerdistan, die lid waren van de linkse vakbond Egitim-Sen ontslagen. Op die manier verloor de stad Diyarbakir een kwart van haar leraren en Dersim de helft. Bij de openbare en particuliere universiteiten zijn 3.600 leraren ontslagen.

Onder de duizenden instellingen, stichtingen en bedrijven die gesloten zijn, zijn duizend scholen en 35 medische centra en ziekenhuizen. Vijftien particuliere universiteiten zijn eveneens gesloten en 19 vakbonden verboden en ontbonden. Al hun financiële middelen en goederen zijn door de staat in beslag genomen. Erdogan heeft zich het recht toegeëigend om universiteitsrectoren rechtstreeks te benoemen, zonder interne verkiezingen, om zo de weinige plaatsen van cultureel verzet die tot nu toe aan zijn controle ontsnapt waren, te breken.

Dit proces van directe benoemingen begon vorig jaar met de benoeming van pro-Erdogan bewindvoerders aan het hoofd van de in beslag genomen ondernemingen van Gülen. Tijdens de noodtoestand werd deze maatregel uitgebreid naar gemeenten. De burgemeesters van de meer dan dertig gemeenten die werden beschuldigd van het logistiek ondersteunen van de FETÖ of de PKK, zijn vervangen door bewindvoerders die het regime steunen. De meeste van deze gemeenten werden geleid door de Partij van de Democratische Regio's, de zusterpartij van de HDP in de Koerdische regio (2).

De repressie heeft ook de media geraakt en daarmee de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting. Meer dan honderd media (tv-zenders, kranten, persbureaus, radiostations, tijdschriften, uitgeverijen, internet sites) zijn verboden, net als televisiezenders in de Koerdische taal. De intellectuelen die vorig jaar reageerden op de onderdrukking van de pro-Koerdische krant Ozgur Gundem, door elk voor één dag de functie van hoofdredacteur op zich te nemen, werden bedreigd met levenslange gevangenisstraf en beschuldigd van steun aan de PKK.

Andere journalisten en intellectuelen zijn gearresteerd voor het verzenden van 'verborgen boodschappen' die het idee van een coup ondersteunden. Tien redacteuren, journalisten en cartoonisten van de belangrijkste centrumlinkse oppositiekraant Cumhuriyet zijn gearresteerd, verdacht 'van misdaden in naam van de PKK en de FETÖ zonder lid te zijn van een van deze organisaties'. De kraant had Erdogan's toorn opgewekt door te melden dat de Turkse inlichtingendiensten wapens aan jihadisten in Syrië geleverd hebben. Meer dan 140 journalisten zijn inmiddels gevangen gezet.

In het kader van deze ongekende golf van repressie heeft Erdogan kabinetswijzigingen doorgevoerd, maar hij heeft vermeden om hard op te treden tegen AKP-afgevaardigden die banden met de Gülen broederschap hadden, om zo zijn grote parlementaire meerderheid te behouden. Gezien het niveau van samenwerking tussen de AKP en de broederschap, de aan Gülen verleende lof door de staat en haar intellectuelen en de steun voor zijn educatieve werk, zou de hele partij inclusief haar leiders beschuldigd kunnen worden van het hebben van banden met FETÖ, als nu

alleen al het hebben van een bankrekening bij Gülen's Bank Asya genoeg is om ontslagen te worden.

Vandaar dat een soort 'uiterste datum' voor banden met de broederschap is geformuleerd (die overeenkomt met de anti-corruptie-operaties in december 2015). Erdogan heeft over zijn jarenlange coalitie met Gülen gezegd: 'We hadden het mis, moge God ons vergeven'. Maar dat geldt alleen voor de politieke en economische elites, niet voor de tienduizenden gewone mensen die vervolgd worden op grond van alleen het vermoeden van het hebben van contacten met de broederschap (of hun scholen, universiteiten, banken of studentenhuizen) die ooit door het regime als o zo legitiem werden beschouwd.

Nationale eenheid en islamo-fascistische coalitie

Onmiddellijk na de poging tot staatsgreep veroordeelden de vier in het parlement vertegenwoordigde partijen – de AKP, de uiterst rechtse MHP, de centrumlinkse seculiere CHP en de pro-Koerdische links-reformistische HDP – de staatsgreep en vierden het verzet van de burgerbevolking met een gemeenschappelijke verklaring (3). Zich bewust van de onzekerheid van zijn regering, verlaagde Erdogan, gelijk met de golf van anti-Gülen repressie, de spanningen met zijn politieke tegenstanders in de CHP en de MHP in het kader van de 'nationale eenheid'. De HDP die nog steeds als terroristisch wordt beschouwd valt hier buiten.

Het verzet tegen de tanks, dat vooral onder leiding stond van de AKP-achterban en islamistisch-fascistisch uiterst rechts wordt vergeleken met de strijd om de Dardanellen (toen Ottomaanse troepen tegen Britse en Franse soldaten vochten in de Eerste Wereldoorlog), en neergezet als een gevecht, waar 'er geen Turken, noch Koerden, noch Aleviëten, noch Soenniëten waren, maar de hele natie tegenover degenen die ons wilden vernietigen'. En dit met lichte 'anti-imperialistische' connotaties gezien het feit dat Gülen sinds 1999 toevlucht heeft gezocht in de Verenigde Staten – het idee dat de VS achter de coup zat, wordt breed gedragen door de regering en onophoudelijk herhaald. De eis van uitlevering van Gülen is voor de Turkse staat van groot belang geworden.

Geconfronteerd met het niveau van het geweld van de onderdrukking, bekritiseerde de CHP de autoritaire maatregelen die genomen zijn in het kader van de noodtoestand en plaatst zichzelf daarmee snel buiten de 'nationale unie', maar de MHP, de historische partij van het Turkse fascisme, is volledig betrokken. Hun kritiek op de AKP over de politiek van onderhandelen met Öcalan is met de hervatting van de oorlog afgezwakt. Maar het feit dat Erdogan een meedogenloze oorlog voert tegen de Koerdische stedelijke milities en daarmee hele steden vernietigt, heeft de MHP beroofd van haar belangrijkste punt (het deelt dezelfde conservatief-religieuze nationalistische basis als de AKP).

Tijdens de verkiezingen in november 2015 verloor de MHP bijna 30% van de stemmen ten opzichte van juni 2015 (voor de oorlog) en daalde van 16,2% naar 12%, terwijl het aantal zetels daalde van 80 naar 41, waardoor het in het parlement op de vierde plaats komt, achter de HDP. Dat is iets wat onaanvaardbaar is voor de historische partij van het Turkse nationalisme. Binnen de partij is een sterke oppositie ontstaan vooral geleid door Meral Aksener, een voormalige rechts-conservatieve minister van Binnenlandse Zaken (1996) die later is toegetreten tot de MHP. Opiniepeilingen laten zien dat als Aksener de MHP zou leiden, de MHP meer dan 20% van de stemmen zou krijgen en het aantal AKP-stemmen zou verminderen.

De coup poging kwam precies tijdens de interne crisis van de MHP. De leider, Devlet Bahçeli, steunde Erdogan en veroordeelde de oppositie en beschuldigde haar ervan te worden geleid door Gülen om zo Aksener en andere concurrenten uit te schakelen. De steun van de MHP – die in ruil de belofte kreeg dat de doodstraf hersteld zou worden – stelt de AKP nu in staat om parlementaire goedkeuring te krijgen voor het voorstel van een referendum over het project van wijziging van de

grondwet gericht op een presidentieel regime op maat gemaakt voor Erdogan, wat de restanten van de scheiding van machten zal vernietigen.

De Koerdische kwestie

Na de coup heeft de onderdrukking van de Koerdische burgerbeweging een beslissende fase bereikt. Eerst werden de co-burgemeesters van de belangrijkste Koerdische stad Diyarbakir, Gultan Kisanak en Firat Anli en het parlementslid van de Democratische Partij van de Regio's Ayla Akat Ata gearresteerd onder de beschuldiging van lidmaatschap van de PKK. Meer dan 20 burgemeesters van Koerdische gemeenten zijn ontslagen en vervangen door nieuwe bewindvoerders die zich direct met de 'Duce' in Ankara identificeren. De co-voorzitter van de HDP, Selahattin Demirtaş heeft terecht gezegd dat, door iedereen die Erdogan niet als 'hun sultan' zagen aan te duiden als terroristen, de Turkse staat voortaan de vorm aanneemt van een 'hitleriaanse fascistische staat'. Hij werd samen met andere leiders en afgevaardigden van de partij, waaronder de co-voorzitter Figen Yuksekdag, gearresteerd.

De voorwaarden voor deze arrestatie waren in mei 2016 gecreëerd door de opheffing van de parlementaire onschendbaarheid. Dit gebeurde, met medewerking van de CHP. Haar voorzitter Kiliçdaroğlu, had uit angst dat zijn partij gebrandmerkt zou worden als sympathisant van de PKK, gezegd dat deze maatregel in strijd was met de grondwet, maar dat de CHP toch vóór zou stemmen omdat, als deze maatregel niet rechtstreeks door het parlement aangenomen zou worden en onderwerp van een referendum zou worden, de polarisatie in het land een extreem niveau zou bereiken. De opheffing van de parlementaire onschendbaarheid betrof alle afgevaardigden die waren aangeklaagd voordat ze zitting hadden in het parlement, maar het was duidelijk dat de maatregel gericht was tegen de HDP.

In het kader van de parlementsverkiezingen van 7 juni 2015, die het karakter van een referendum over Erdogan kregen – net als elke verkiezing van nu af aan – had de campagne onder leiding van Demirtas en de HDP met het motto 'we stoppen je presidentiële ambities' zijn woede opgewekt. In het besef dat het onderhandelingsproces hem nationalistische stemmen had gekost, had Erdogan al in maart 2015 besloten om de gesprekken met Öcalan op te schorten om een anti-Koerdisch beleid te gaan voeren. Ontevreden met het resultaat in de verkiezingen van juni, toen de HDP 13,1% van de stemmen kreeg en de AKP daalde van 50% naar 40,8% en op die manier niet alléén de regering kon vormen, pleitte Erdogan voor nieuwe verkiezingen terwijl de AKP gedwongen was een coalitiepartner te zoeken. Maar de verzwakking van de HDP was voor de AKP de voorwaarde om de volgende verkiezingen te kunnen winnen.

Op deze nogal verdachte manier schiepen de zelfmoordaanslag door Islamitische Staat in Suruc (waar 32 jonge studenten die op weg waren naar Kobani om bij te dragen aan de wederopbouw van de stad werden gedood) en de onmiddellijke represailles van de PKK die de dood van twee politieagenten tot gevolg hadden – die de PKK eerst claimde en vervolgens verwierp met de mededeling dat het het werk was van 'lokale eenheden' – de voorwaarde om de oorlog tegen de Koerden te hervatten, de HDP te criminaliseren en de AKP te helpen om het initiatief voor de verkiezingen te herwinnen (4).

Na bijna 16 maanden blokkade, avondklok, moordpartijen, gedwongen verplaatsing van de bevolking en de vernietiging van steden, lijkt de weerstand van burgers in Turks Koerdistan op zijn zachtst gezegd verzwakt. Het zeer beperkte aantal mobilisaties – bovendien zwaar onderdrukt – in verhouding tot wat je zou kunnen verwachten na de gevangenneming van de HDP-leiders, getuigt hiervan. De 'loopgraven'-politiek van het oprichten van barricades en het graven van geulen in buurten in Koerdische steden om de autonomie uit te roepen – geïnspireerd door de ervaring in Syrisch Koerdistan, hoewel die plaatsvond na de terugtrekking van het Syrische leger – eindigde in een waar bloedbad.

Deze pogingen tot zelfbestuur onder leiding van de jeugdmilities van de YDG-H (Beweging van de Revolutionaire Patriottische Jeugd) en goedgekeurd door de PKK (hoewel de lokale bevolking afwachtender was), in een situatie van zeer ongelijke krachtsverhoudingen, zonder dat de milities de mogelijkheid hebben om de bergen in te vluchten, toonde zeker de moed van de Koerdische jeugdige burgers, maar vormde een dramatische nederlaag voor de Koerdische beweging. ‘We hadden niet zulke heftige reactie van de staat verwacht’, zeiden de strategen die de PKK meer dan 35 jaar hebben geleid.

Militair ingrijpen en expansionistische politiek

De voornaamste zorg voor zowel de Turkse regering als de PKK is Rojava, de autonome regio die nu bekend staat als het ‘democratische federale systeem van Noord-Syrië en Rojava’ onder leiding van de Democratische Unie Partij (PYD), de zusterpartij van de PKK in Syrië. Voor de regering gaat het erom de consolidatie van deze autonomie tegen elke prijs te voorkomen en te verhinderen dat de twee delen van Rojava (Djazira en Kobani in het oosten en Afrin in het westen) samenkomen tot een Koerdische corridor langs de Turks-Syrische grens. Als de omverwerping van Assad de belangrijkste doelstelling was van de steun aan de jihadisten en de interventie van Turkije in Syrië, dan heeft de Koerdische kwestie hier ook een enorm gewicht. Maar deze avonturistische houding – en de interne autoritaire wending – heeft de Turkse staat op internationaal niveau steeds meer geïsoleerd.

Gedurende 2016 probeerde Ankara dit isolement te doorbreken. Aan de éne kant door in haar relatie met de EU te proberen te profiteren van de ‘migrantencrisis’ door zichzelf aan te bieden als een bolwerk tegen de migratiestromen en anderzijds door de diplomatieke betrekkingen met Rusland en Israël te vernieuwen.

De afzetting van premier Ahmet Davutoglu – de initiatiefnemer van het buitenlands beleid dat van Turkije weer de belangrijke hegemonische pool in de regio probeert te maken en ook de belangrijkste pleitbezorger van de militaire interventie in Syrië – gaf Erdogan de vrije hand om zijn allianties in het Syrische conflict te herzien. Ook nam de toenadering tot Poetin en zelfs een opwarming van relaties met Damascus – met inbegrip van de aanvaarding van het idee van een overgangperiode met Assad – na de poging tot staatsgreep de vorm aan van verzet tegen de Westerse mogendheden die verondersteld werden, net als de PKK, de putsch gesteund te hebben.

Het regime probeert dus , net als iedereen in de regio om een spel met meerdere facetten te spelen door aan de ene kant de VS ervan proberen te overtuigen dat het een betere bondgenoot is dan de Democratische Krachten van Syrië (DFS) onder leiding van de YPG (Volksbeschermingseenheden), de gewapende vleugel van de PYD in de strijd tegen Islamitische Staat, terwijl het aan de andere kant het alternatief van de toenadering tot Poetin heeft.

Ankara profiteert ook van de strijd tegen Islamitische Staat (waar Erdogan openlijk de voorkeur aan gaf boven de Koerden als zijn burens op de grens, voordat dit te bezwaarlijk werd, vooral door de zelfmoordaanslagen) om de DFS te stoppen en terug te dringen voorbij de Eufraat. Ondertussen wordt de operatie onder leiding van islamistische strijders – onder de naam van het Vrije Syrische Leger! – met steun van Turkse militaire vliegtuigen zeer kwaadwillig het ‘Eufraat schild’ genoemd.

Het recht van Ankara om over Syrisch grondgebied te vliegen onder stilzwijgen van Moskou en de gematigde protesten van Damascus, is betaald door het stilzwijgen van het Turkse regime over de vernietiging van Aleppo. Net zoals de Turkse wens om deel te nemen aan de strijd voor de bevrijding van Mosul uit handen van IS door Bagdad was afgewezen, had Bagdad zich al verzet tegen de weigering van Ankara om de Turkse militaire basis in Bashika te verlaten.

Op zoek naar een imago van beschermer van de soennieten, stelt Erdogan dat de bevrijding van Mosul door alleen sjiitische militieën zal leiden tot een bloedbad onder soennieten, terwijl hij naar het Turkse publiek de stelling verdedigt dat Turkije historische rechten op Mosul heeft. Maar al deze allianties en rivaliteiten kunnen zeer snel veranderen, gezien het tactische pragmatisme in de regio, het irrationele karakter van Erdogan en de verkiezing van Trump, waarvan het internationale beleid op dit moment alleen nog maar uit woorden bestaat.

Doordat hij na de poging tot staatsgreep zijn hegemonie wist te handhaven, is er voortaan eerder sprake van identificatie dan van representatie tussen Erdogan de 'Reis' (leider) en de 'Millet' (natie, die natuurlijk Turks en soennitisch is). Het lijkt nu wel heel moeilijk om een breuk in deze hegemonie te forceren. Met de staatsgreep, wordt iedere oppositie tegen zijn autoriteit, van de Gezi-opstand tot het electorale succes van de HDP, via het openbaar maken van de ernstige corruptie in de regering en in Erdogan's omgeving, vergeleken met een aanval die de ontwikkeling van de Turkse staat probeert te ondermijnen en een verraad van het land, natuurlijk gesteund door buitenlandse machten.

Een sinistere horizon voor de bevolking van Turkije, voor wie democratie, rechtvaardigheid, vrijheid en secularisme waarden vormen, die niet alleen wenselijk, maar onmisbaar en ondubbelzinnig zijn. Het is tijd voor verzet zonder illusies voor onze rechten en onze vrijheden, voor een strijd om het islamitische en nationalistische getij terug te dringen en een strijd om duidelijk te maken dat we er zijn, dat we nog steeds bestaan en niet zullen capituleren.

Noten:

1) De Partij van Rechtvaardigheid en Ontwikkeling (AKP) is een conservatieve en islamitische partij opgericht door Erdogan, die 49,5% van de stemmen en 317 (van de 550) zetels in het parlement kreeg bij de laatste verkiezingen.

2) De Democratische Partij van de Volkeren (HDP) is een coalitie van verenigingen en partijen van Turks links en de Koerdische politieke beweging. Bij de parlementsverkiezingen van juni 2015 kreeg de partij 12,96% van de stemmen en 80 zetels, maar in november 2015 kreeg ze slechts 59 zetels (10,76% van de stemmen).

3) De Partij van Nationalistische Actie (MHP) is de historische partij van het Turkse fascisme. In november 2015 kreeg de partij 11,9% van de stemmen en 40 zetels in het parlement. De Republikeinse Partij van het Volk (CHP), in 1923 opgericht door Mustafa Kemal Atatürk, is een partij van seculier centrumlinks. In november 2015 kreeg de partij 25,32% van de stemmen en 134 zetels in het parlement.

4) Aangezien de politie en informatiediensten alles hebben gedaan om bewijs te vernietigen en voorstellen dat het parlement de bomaanslag en de represaille-moorden onderzoekt door de AKP en MHP zijn afgewezen, blijven speculaties over wie de opdracht heeft gegeven, wijdverbreid.

Strijd voor een “nee”

Door Joseph Daher

Op 16 april zal in Turkije het referendum over aanpassing van de grondwet, voorgesteld door de AKP, de partij van president Recep Tayyip Erdogan, plaatsvinden. Deze aanpassing vergroot de bevoegdheden van de president aanzienlijk, met name door hem toe te staan ministers aan te stellen of te ontslaan, in te grijpen in de rechtspraak, decreten uit te vaardigen en de noodtoestand uit te roepen. Een overwinning van het ‘ja’ zou Erdogan bovendien de mogelijkheid geven om tot 2029 aan te blijven. Ter herinnering: tussen 2003 en 2014 was hij premier voordat hij zich dat jaar tot president liet verkiezen.

Autoritaire vlucht naar voren

Ondertussen treed de AKP – regering autoritair op tegen de Koerdische bevolking, democraten, links en de burgermaatschappij. Deze trend versnelde na de mislukte coupoging van 15 juli 2016 door een fractie van het leger in een bondgenootschap met de reactionaire Gulen beweging.

De anti – democratische handelingen van het Turkse regime nemen toe: het opsluiten van parlementariërs, het sluiten van publicaties en repressie tegen kritische journalisten, het onder administratief bestuur stellen van de Koerdische regio’s, het uitsluiten van publieke posten van meer dan 10.000 mensen, in het bijzonder vakbondsactivisten en academici die een oproep tot vrede ondertekenden.

Hierbij komt nog de dood van ongeveer 2.000 personen in het laatste anderhalf jaar, na veiligheidsoperaties van de regering en de vernietiging van hele wijken in het zuidoosten van Turkije, waar de bevolking merendeels Koerdisch is. Rond de 500.000 personen moesten hun huis verlaten vanwege grootschalige vernielingen en mensenrechtenschendingen door het Turkse leger.

Voortdurende repressie

In deze context is het doel van de voorgestelde grondwetswijzigingen het versterken en voortzetten van deze repressie door het invoeren van buitengewone bevoegdheden voor de president. Erdogan verklaart tijdens campagnebijeenkomsten dat het nee – kamp het land wil verdelen, de nationale vlag ontteren en dat het terroristen zijn zoals de PKK. “Terroristische organisaties zijn het hart van de nee– campagne”, benadrukte de Turkse premier Binali Yildirim.

Het neekamp is politiek sterk verdeeld; er zijn republikeinen, islamitische groepen, Koerden, radicaal links en extreemrechts, verschillende soorten actiegroepen en beroepsverenigingen, vakbonden et cetera. Die voeren allemaal campagne met hun eigen argumenten.

Volgens onze kameraad Uraz Aydin, lid van Yeni Yol, onze Turkse zusterorganisatie en een van de mensen die ontslagen is vanwege hun politieke ideeën, “gaan beide kampen min of meer gelijk op in de peilingen, ook al geven de opiniebureau’s naar gelang hun politieke kleur de voorkeur aan “ja” of “nee”. In ieder geval lijkt de kans op een overwinning van “nee” reëel, voornamelijk vanwege de crisis van extreemrechts.”

De strijd voor een “nee” is een beslissende slag voor de toekomst van Turkije. Een overwinning van de “nee” zou verdere versterking van de autoritaire en asociale politiek van de regering belemmeren. Op z’n minst zou het een nederlaag zijn voor de AKP en Erdogan en nieuwe hoop geven aan alle delen van de Turkse samenleving die strijden voor een betere toekomst.

Erdogan zit met een probleem... en geen kleintje

Door Ozgur Fatsa

Na het referendum in Turkije over de instelling van een sterk (en autoritair) presidentieel regime (lees: meer macht voor Erdogan) ontvingen we van een correspondent die in het land leeft een eerste analyse van de uitslag en de campagne. We publiceren deze graag. Komende periode brengen we zeker meer over de recente ontwikkelingen in Turkije. (redactie SAP-Rood)

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (de OVSE) – een organisatie waarvan Turkije trouwens stichtend lid is – stelt onomwonden dat in de aanloop naar het referendum, er geen eerlijke verkiezingsstrijd kon gevoerd worden. Zij stelt dat het NEEN – kamp (Hayir in het Turks) geïntimideerd werd en geen normale toegang tot de staatskanalen kreeg. Op de verkiezingsdag zelf kregen de waarnemers in sommige gevallen geen toegang tot de stemlokalen. De OVSE stelt aan de kaak dat op de verkiezingsdag zelf, de hoge verkiezingscommissie, de spelregels heeft gewijzigd, waardoor 2,5 miljoen stemmen die niet waren afgestempeld in de stembureaus en in het verleden altijd als ONGELDIG werden beschouwd, plots aanvaard werden. Daarnaast zijn er verschillende berichten, ook gedocumenteerde, over fraude.

Dat de oppositie (CHP en HDP) dan ook een hertelling van een groot deel van de stemmen vragen, is niet meer als logisch.

Opvallend, toen de president zijn aanhang toesprak, straalde hij weinig zelfvertrouwen uit. Om zijn aanhang gunstig te stemmen, beloofde hij nogmaals de doodstraf in te voeren, waarna de spreekkoren enthousiast scandeerden dat de doodstraf er moet komen.

Een overwinning van de democratie, daar is weinig sprake van. En ook de president beseft dit. Want wat vertelt ons de uitslag?

AKP en MHP verdedigden de EVET (Ja) – stem. CHP en HDP, samen met de onafhankelijke vakbonden, de vrouwenbeweging, de LGBTI – beweging, behoorden tot het NEEN-KAMP.

Bij de laatste verkiezingen haalden AKP en MHP samen 61%, toen Erdogan in 2014 opkwam bij de presidentsverkiezingen haalde hij 52%, vandaag nauwelijks iets meer dan 51% en dit terwijl er sprake is van grootschalige fraude.

Laat ons daarom even naar volgende tabel kijken, in de eerste rij zie je regio, daarna de uitslag van de verkiezingen in november van AKP + MHP, daarna de uitslag CHP en HDP, daarna het verschil tussen EVET en HAYIR en tenslotte de winst of het verlies.

Eerste tabel: de regio's waar CHP en HDP in november 2015 de verkiezingen wonnen

REGIO	AKP/MHP	CHP/HDP	EVET	HAYIR	VERLIES AKP/MHP
EDIRNE	37,70%	59,10%	29,50%	70,50%	- 8,2 %
IZMIR	42,20%	55,40%	31,20%	68,80%	- 11,0 %
KIRKLARELI	40,10%	57,50%	28,70%	71,30%	- 11,4 %
MUGLA	44,90%	52,50%	30,70%	69,30%	- 14,2 %
TEKIRDAG	47,40%	50,10%	38,90%	61,10%	- 8,5 %

Opvallend – die tendens komt terug – hoe groter de MHP, hoe groter het verlies!

Tweede tabel: Regio's waar voorheen de AKP/MHP de meerderheid had, gelegen langs de Egeïsche en Middellandse Zee.

REGIO	AKP/MHP	CHP/HDP	EVET	HAYIR	VERLIES AKP/MHP
ADANA	56,40%	41,50%	41,80%	58,20%	- 14,6 %
ANTALYA	58,90%	38,90%	40,90%	59,10%	- 18,0 %
AYDIN	49,60%	47,80%	35,70%	64,30%	- 13,9 %
BALIKESIR	60,30%	36,90%	45,50%	54,50%	- 14,9 %
CANAKKALE	55,40%	41,70%	39,50%	60,50%	- 15,9 %
DENIZLI	60,20%	37,00%	44,50%	55,60%	- 15,7 %
HATAY	55,50%	42,90%	45,60%	54,40%	- 9,9 %
MANISA	62,00%	35,10%	45,70%	54,30%	- 16,3 %
MERSIN	52,40%	45,50%	36,00%	64,00%	- 16,4 %
USAK	64,80%	32,20%	47,00%	53,00%	- 17,8 %

Opvallend, in al deze regio's haalde de MHP een stuk boven de 10% en zijn de verliezen nog groter dan in de regio's in tabel 1. Belangrijk hierbij te vermelden, een aantal van deze regio's zijn sterk geïndustrialiseerd (Adana, Denizli, Mersin).

Manisa, Denizli en Usak palen niet aan de zee, maar zijn naburige provincies.

Voor het eerst is er een ring van NEEN-stemmers die de volledig kuststreek omvat, van de Egeïsche tot de Middellandse Zee.

Derde tabel: De verrassende uitslagen

REGIO	AKP/MHP	CHP/HDP	EVET	HAYIR	VERLIES AKP/MHP
ISTANBUL	57,30%	40,50%	48,60%	51,40%	- 8,70%
YALOVA	58,90%	38,10%	49,70%	50,20%	-9,20%
ZONGULDAK	58,90%	37,20%	49,30%	50,70%	- 9,60%
ARTVIN	58,70%	37,30%	46,90%	53,10%	- 11,80%
BILECIK	60,30%	36,20%	48,90%	51,10%	-12,20%
ESKISHEHIR	55,80%	41,50%	42,40%	57,60%	-13,40%
ANKARA	63,00%	34,90%	48,80%	51,10%	-14,20%

Opvallend, de twee grootste steden, Istanbul en Ankara, stemmen in meerderheid NEEN. Dit gaat over het belangrijkste industriële (Istanbul) en administratieve centrum (Ankara) van Turkije!

Vierde tabel: De voornaamste etnisch – Koerdische regio's. (1)

Ik splits deze tabel in twee, de twee eerste regio's zijn ook regio's waar de CHP vrij sterk staat. Dersim (Tunceli) is een geval apart. Het is weliswaar een provincie waar de Koerden (die er zaza spreken) een meerderheid vormen, tevens is het de enige provincie met een Alevitische meerderheid.

REGIO	AKP/MHP	CHP/HDP	EVET	HAYIR	VERLIES AKP/MHP
ARDAHAN	45,30%	51,20%	44,30%	55,70%	- 1,00%
TUNCELI (DERSIM)	14,30%	84,10%	19,60%	80,40%	5,30%

In de andere regio's staat de CHP heel zwak. Maar blijf dezelfde cijfers gebruiken.

REGIO	AKP/MHP	CHP/HDP	EVET	HAYIR	VERLIES AKP/MHP
AGRI	28,40%	69,40%	43,10%	56,90%	14,70%
BATMAN	29,00%	69,40%	32,40%	67,60%	13,40%
BINGOL	65,30%	31,00%	72,60%	26,40%	7,30%
BITLIS	45,70%	52,20%	59,40%	40,60%	13,70%
DIYARBAKIR	22,00%	74,40%	32,40%	67,60%	10,40%
HAKKARI	14,00%	84,90%	32,40%	67,60%	18,20%
IGDIR	43,70%	54,30%	34,80%	65,20%	-8,90%
MARDIN	29,30%	69,80%	41,00%	59,00%	11,70%
MUS	35,20%	63,10%	50,50%	49,40%	15,30%
SIIRT	38,20%	60,00%	47,80%	52,20%	9,60%
SIRNAK	12,30%	86,60%	28,30%	71,70%	16,00%
VAN	31,10%	67,00%	42,70%	57,30%	11,60%

Hoewel nog overwegend NEEN wordt gestemd, is er zwaar verlies voor de HDP (de CHP haalt hier tussen de 1 en 2%). Behoudens Ardahan en Tunceli (Dersim) ken ik deze regio's vrij goed. Is daar een verklaring voor. Ik denk het wel. Dat zie je in mijn slotconclusies.

Methodiek:

Het zou interessanter zijn moest ik alle provincies in lijst brengen, maar jullie kunnen het terugvinden op <http://secim.haberler.com/2017/> en daar kunnen jullie ook de vorige verkiezingsuitslagen lezen.

Sommigen zullen mij verwijten, een terecht verwijt overigens, dat ik weinig of niets vermeld over de streken die overwegend EVET hebben gestemd. Dat klopt. De reden hiervoor is gewoon gebrek aan tijd. Ik moet alle cijfers opzoeken, in tabellen brengen, dat is monnikenwerk. Toch is ook daar een grote constante vast te stellen. Waar de MHP sterk stond, is er een terugloop van de stemmen (niet overal) voor het kamp MHP/AKP. Zelfs in de bolwerken van de AKP!

Het zou ook interessanter zijn moest ik de stemmen van AKP en MHP opgesplitst hebben. Jullie kunnen echter op <http://secim.haberler.com/2017/> alle gegevens terugvinden.

Ik ben geen socioloog of statisticus, ik ben enkel en alleen een kritische waarnemer, niets meer, niets minder.

Besluiten

A. Wat de stemming betreft

1. De stemming is niet op een normale manier verlopen. Het rapport van de OVSE stelt heel duidelijk dat er in de aanloop van de verkiezingen geen gelijke strijd mogelijk was. Het is inderdaad NIET NORMAAL dat men verkiezingen organiseert terwijl de noodtoestand geldt. De noodtoestand beperkt immers democratische vrijheden en dat op zich is al voldoende om bedenkingen te maken bij het referendum.
2. Na het invoeren van de noodtoestand zijn honderden media gesloten, waren er massale arrestaties en afdankingen. Niet voor niets heeft Turkije het Europees Verdrag van de Rechten opgezegd na de mislukte coup en de afkondiging van de noodtoestand. Er is angst. Zelfs in de streek waar ik woon, en waar overwegend NEEN stemmen zijn uitgebracht, is men voorzichtig! Behoudens AKP-ers zijn er weinigen die openlijk voor hun mening durven uitkomen. Gelukkig is dat tijdens de stembusgang voor een deel rechtgezet!
3. De campagne was ongelijk. De president organiseerde veertig manifestaties. Bij een noodwetdecreet was de verplichting opgeheven dat staatszenders iedere partij aan bod moesten brengen(!!!). Wie de Turkse tv-kanalen volgde zag iedere dag uren zowel de president als de eerste minister aan het woord. De CHP, de grootste oppositiepartij, kwam minimaal aan bod. De HDP, de derde grootste partij, was onzichtbaar op de media! Dit gold evenzeer voor de private media en de pers, nu voor 90% in handen van de AKP-getrouwen.
4. Het NEEN-kamp werd bovendien op alle mogelijke manieren tegengewerkt. Standjes werden aangevallen, mensen van het NEEN-kamp die flyers uitdeelden werden gearresteerd. In de conservatieve steden bleef de vraag van de grootste oppositiepartij om infrastructuur te gebruiken onbeantwoord, waardoor meetings moesten afgelast worden. Laat me dan toe om boos te zijn op de Erdogan aanhangers in België die hier niet leven, maar leugens vertellen als zij vertellen dat alles democratisch is verlopen! Als men dit democratie durft te noemen, dan is men een pertinente leugena(ar)es).
5. Op de dag van de verkiezingen zelf, zijn er verschillende vaststellingen van fraude. Je hebt de 'kleine' fraude, waarbij sommigen meerdere stemmen uitbrengen. Maar er zijn ook voorbeelden van grotere fraude, waarbij sommigen voortdurend EVET – biljetten afstempelen.
6. De leden van de verkiezingscommissie werden uitgezuiverd. Honderden rechters werden gewoon uit de commissies gezet. Daarnaast werden – vooral in de Koerdisch etnische gebieden – waarnemers van politieke partijen verboden om voor hun partij de verkiezingen

te volgen. In Hakkari bijvoorbeeld werden alle waarnemers van de HDP gewraakt!
Allemaal!

7. Op de dag van de verkiezingen zelf, verklaarde de Hoge Raad voor de Verkiezingen, samengesteld uit rechters, meer dan 2,5 miljoen stemmen geldig, hoewel er geen stempel van het kiesbureau opstond. Dit is in strijd met de wetgeving op de wetgeving op de verkiezingen. Daarnaast werden ook stemmen geldig verklaard waar niet de officiële stempel (TERCIH) op stond, maar waar EVET op stond. De OSVE stelde in haar rapport duidelijk dat dit gelijk staat met fraude! De meeste van deze ongeldige stemmen kwamen uit de etnisch Koerdische gebieden!
8. Er mocht slechts één persagentschap (Anadolu Agency) cijfers doorgeven die mochten gebruikt worden. Het agentschap (in handen van de AKP) verspreidde leugens en gaf uitslagen van stembussen die nog niet geteld waren!

B. Enkele grote tendensen

1. Zelfs op basis van de nog niet goedgekeurde verkiezingsuitslag, is deze uitslag een zware nederlaag voor de AKP/MHP. Deze partijen haalden samen in november 2015 nog 61% van de stemmen, vandaag is dit teruggevallen tot iets meer dan 51%. Een zwaar verlies.
2. De MHP zit met een probleem. Uit de resultaten blijkt duidelijk dat een meerderheid van haar kiezers (men spreekt van 70%) HAYIR hebben gestemd. Waarschijnlijk is dit iets meer in de regio's waar de CHP sterk staat, iets minder in de regio's waar de AKP sterk staat. Net zoals de president zich vastklampt aan de macht, doet de oude grijze wolf Bahçeli dit. De eerste minister (wiens post nu gaat verdwijnen) stelde al dat de kiesdrempel verlaagd zou worden. Was dit het 'been' dat aan de 'grijze wolf' werd voorgehouden? Wie weet, maar nu al is het duidelijk dat de MHP tot op het bot verdeeld is! Een kiesdrempel van 10% halen lijkt zo goed als onmogelijk.
3. De AKP zit met een probleem. Tot de laatste verkiezingen was de AKP de grootste partij in vier van de vijf grootste steden (enkel Izmir bleef een bolwerk van de CHP). Vandaag hebben de vijf grootste steden, in rangorde, Istanbul, Ankara, Izmir, Antalya en Adana, in meerderheid HAYIR gestemd. Maar ook steden die industrieel belangrijk zijn en waar de AKP voorheen de meerderheid had, hebben in meerderheid HAYIR gestemd (Zonguldak en Manisa, mijnwerkers, Denizli, textiel, Mersin, een van de grootste 'taksvrije' industriële zones). Reken daarbij Istanbul, Izmir en Adana (speerpunten van de economie) en het administratieve centrum Ankara, dan blijven nog enkel de regio's Bursa, Kocaeli, Kayseri en Konya over waar een meerderheid Evet heeft gestemd. Voor de president moet dit een rampscenario zijn, sinds 1994 (want hij beschouwt Istanbul als zijn stad, er leven toch 18 miljoen mensen) heeft de AKP geen enkele nederlaag geleden in Istanbul. Dit betekent toch wel iets.
4. Je krijgt nu de HAYIR – zone (dat is de hele Egeïsche en Middellandse Zeekust), samen met Istanbul en Ankara, daarnaast de Koerdisch etnische gebieden, die eveneens overwegend HAYIR hebben gestemd. Enkel Centraal – Anatolië en het grootste deel van de Zwarte Zee – regio heeft EVET gestemd.
5. Ook tekenend. Een deel van de islamitische bewegingen, voorheen altijd in lijn met Erdogan, heeft dit keer HAYIR gestemd. Dat op zich wil ik echt eens gaan uitwerken. Ik heb altijd, ook tijdens de Gezi – protesten, respect gehad voor de antikapitalistische moslims (ja hoor, die bestaan ook!). Ik vergelijk (ken er eentje) ze dikwijls met de Katharen, het zijn absoluut geen fundamentalisten, ook geen homo – haters, integendeel. Zij verdedigen evenmin een sharia maar vinden dat de islam een bevrijdingstheologie moet zijn. Maar dat is voor een ander artikel.

C. De Koerdische etnische gebieden

Een paar belangrijke vaststellingen.

1. 12-13 volksvertegenwoordigers van de HDP zitten momenteel in de gevangenis, waaronder hun boegbeelden (Demirtas en Fiksedag). Daarnaast zitten 90 van de 110 verkozen burgemeesters in de etnisch Koerdische gebieden (zij doen dit op lijsten van de BDP) in de gevangenis en zijn vervangen door ‘trustees’, dat wil zeggen, door de AKP – regering aangestelde functionarissen. Dat op zich maakt het al niet makkelijk om campagne te voeren.
2. Deze ‘trustees’ staan mede in voor het goede verloop van de verkiezingen. Soms behoef je er geen tekening van te maken.
3. Er zitten momenteel ongeveer 300.000 militairen in de etnisch Koerdische gebieden. Deze militairen zijn afkomstig uit alle gebieden, behalve de etnisch Koerdische gebieden (ze zijn er maar dat is een heel kleine minderheid).
4. De waarnemers van de HDP werden grotendeels verboden om toezicht te houden op de verkiezingen. In Hakkari was dit 100%, in andere gebieden iets minder, maar het doet twijfels rijzen over de geldigheid van de uitslag, zeker als men weet dat de meeste ‘ongeldige’ (maar door de verkiezingsraad goedgekeurde) stemmen uit deze regio’s kwamen (dwz stemmen zonder stempel van het kiesbureau).
5. De OSVE stelt dat tussen de 350.000 en 500.000 Koerden (uit de vernietigde steden) op de vlucht zijn en zich niet hebben ingeschreven om te gaan te stemmen.

Persoonlijke noot. Ik ken de Koerdische regio vrij goed, behoudens Ardahan en Dersim, heb ik alle gebieden bezocht, in tegenstelling tot de meeste Turken. Als ik kijk naar alle vorige verkiezingsuitslagen, dan verbazen deze uitslagen mij! Maar goed, ik kan ook niet alles volgen, ben er wel van overtuigd dat er gesjoemeld is.

D. Wat denk ik over het stemgedrag van de Belgische Turken?

Laat me eerst en vooral één ding duidelijk maken. Ik vind racisme verwerpelijk, het is niet omdat ik het verkiezingsresultaat persoonlijk schandelijk vind, dat ik ga roepen om de Turken hier terug te sturen of ze hun dubbele nationaliteit af te pakken. Tegelijk is er iets grondig mis. Want ik kan geen respect opbrengen voor mensen die openlijk een dictatuur steunen.

Dat men samenwerkt met het Turkse verenigingsleven als lokale, provinciale of Vlaamse overheid, daar is niks mis mee. Dat men echter (bijna) uitsluitend samenwerkt met de – overigens goed georganiseerde – conservatieve en zelfs fascistische verenigingen is schandelijk, iets wat ik in het verleden ettelijke keren heb aangekaart, zonder daarop enige respons te krijgen.

Men neemt, bijna kritiekloos, Turken op in politieke partijen, op zich is daar niks mis mee. Maar wat hun standpunten zijn over bijvoorbeeld de Armeense genocide (waar tijdens de stemming toevallig toch wel de overgrote meerderheid van de Turks – Belgische parlementairen afwezig was), of over de Koerdische kwestie, daar breken de partijen zich het hoofd niet over.

Hetzelfde geldt voor onze sociale organisaties, ook in mijn eigen vakbond. Ik klaagde dat aan, blijf het aanklagen! Men doet niks!

Ook in België zou men spelregels moeten bepalen. Er moet een open debat komen. Imams, opgeleid in België, zou een belangrijke stap zijn, want nu zijn het spreekbuisen van de AKP.

Stel, ik zeg maar, stel, dat er een referendum komt over de doodstraf. Wat dan? Laat ons daar eens over denken! Want je weet maar nooit!

En wat nu?

Dit is eigenlijk de cruciale vraag. Duidelijk is alvast dat deze verkiezingsuitslag niet aanvaard is door de oppositie. Er worden stappen gezet, zowel door de CHP als de HDP om de resultaten te hertellen. Dat op zich is positief.

Wat ook positief is, is dat men, hoewel de noodtoestand weer voor drie maanden is verlengd, op straat komt.

In Istanbul en Izmir, maar het zal een vervolg krijgen, worden de potten en pannen terug bovengehaald. Het wordt tijd dat wij eens terug de straat opgaan. Dat is mooi, maar hoewel ik een voorstander ben van spontaneïteit, moet er ook een perspectief zijn. En een binding tussen al de HAYIR – stemmers, Turken en Koerden. En ook een binding met de arme massa's die nu massaal stemmen voor de AKP.

Ik ga daar nu niet over schrijven. Dat gaat over strategie en toekomstperspectieven. Ik hoop alvast dat mijn tekst wat inzichten geeft. Het debat is open.

Noot:

1) Hieromtrent heb ik soms discussie met mijn Koerdische vrienden. Zij spreken over Noord – Koerdistan, ik spreek liever over de Koerdisch etnische gebieden. De reden hiervoor is dat ik met 'overwegend Koerdische gebieden', de gebieden bedoel waar de Koerden de meerderheid van de bevolking uitmaken. Sommige regio's beschouwen zij als deel uitmakend van Noord – Koerdistan, hun volste recht overigens, maar de Koerden zijn er dikwijls een minderheid. Dit voor alle duidelijkheid.

Er is een breuk geslagen, versterk het Nee

Door Sosyalist Demokrasi için Yeniyol

Hieronder kan u de verklaring lezen van Sosyalist Demokrasi için Yeniyol, de Turkse zusterorganisatie van de SAP, over het referendum dat onlangs in het land plaats vond.

Er is een breuk geslagen, versterk het “Nee”

Na afloop van het referendum over de grondwetswijzigingen die Erdogan verreikende bevoegdheden geven, kraaide hij victorie. De 51,3 procent voor het “ja” tegen de 48,7 procent voor het ‘nee’, waren echter zeker niet het resultaat waar het regime op gerekend had. In de afgelopen maanden, die onder andere gekenmerkt werden door de noodtoestand, gebruikte het regime alle middelen van de staat om buitensporig propaganda te maken voor het “ja” en om aan de andere kant voorstanders van ‘nee’ te criminaliseren. Religieuze retoriek, nationalisme, populistische anti – westerse sentimenten gevoed door onzinnige complottheorieën over samenzweringen tegen Turkije en de Turkse regering; dat alles diende de voorstanders van “nee” te stigmatiseren. Ondanks dit alles was, ook volgens de cijfers die bekend gemaakt werden door het regime, het verschil niet groter dan 1,3 miljoen stemmen op een bevolking van 80 miljoen.

Dit was ongetwijfeld een nederlaag voor het door Erdogan geleide islamo – nationalistische blok.

Bovendien was dit een mager resultaat voor het bondgenootschap van de AKP en de extreem-rechtse MHP dat, vergeleken met de verkiezingen van november 2015, bijna 10 procent van het totaal aantal stemmen verloor. Maar wat deze nederlaag vooral opvallend maakt, is de overwinning van het ‘nee’ in de drie grootste steden ; Istanboel, Ankara en Izmir. De eerste twee worden bestuurd door AKP – burgemeesters. En districten van Istanboel die normaliter conservatief – islamistisch stemmen, kozen nu voor ‘nee’. Tien procent van de AKP stemmers en 73 procent van de MHP koos voor ‘nee’. Dat de leider van de MHP zich om zijn eigen positie te redden volledig onderwierp aan Erdogan, stuitte in de partij op sterke oppositie en werd duidelijk niet geaccepteerd door de aanhang van de partij. Dit is een belangrijk deel van de verklaring voor het resultaat van ‘nee’ en deze crisis zal ongetwijfeld leiden tot een proces van desintegratie en herstructurering in de historische partij van Turks extreem-rechts.

Naast het ontbreken van gelijke kansen tijdens de campagneperiode is het vooral de poging tot “officiële” fraude door de Turkse staat die de uitslag zeer twijfelachtig, zo niet onwettig, maakt. Nog afgezien van de onregelmatigheden waartoe de AKP regelmatig zijn toevlucht zoekt, was het dit keer de Hoogste Kiesraad zelf die besloot – terwijl het referendum aan de gang was en op verzoek van een AKP – parlamentslid – dat stembiljetten en enveloppen zonder het officiële stempel toch geaccepteerd zouden worden, zolang maar niet bewezen kon worden dat ze van buiten aangeleverd werden! Een tweede beslissing was het goedkeuren van stembiljetten die gestempeld waren met stempels van eerdere verkiezingen – stempels die natuurlijk helemaal niet in handen van personeel van stemlokalen zouden moeten zijn. Dit alles maakte stembiljetten geldig die van tevoren als “ja” waren aangemerkt, zonder zelfs maar de nieuwe stempel en die op het laatste moment werden verwisseld met de biljetten uit de stembussen.

De meeste stembiljetten zonder officiële stempels kwamen uit Koerdistan. Uit de Koerdische gebieden komen rapporten dat in verschillende districten 100 procent van de kiezers ‘ja’ gestemd zou hebben. Er zijn duizenden identieke handtekeningen van kiezers aangetroffen. Volgens de HDP, de links – reformistische partij met banden met de Koerdische beweging, gaat het om 500.000 stemmen. De arrestatie van 2.000 waarnemers van de HPD in de dagen vóór het referendum en het door het leger weren van hun waarnemers uit de kiesbureaus tijdens het tellen van de stemmen, laten duidelijk zien dat de fraude gepland was. Dat vergeleken met de verkiezingsuitslagen van

2015 in Koerdistan het nee – kamp nu 10 procent van de stemmen verloren zou hebben, betekent dus niet dat een aanzienlijk deel van de Koerdische bevolking daadwerkelijk de kant van Erdogan heeft gekozen en de Koerdische beweging de rug toegekeerd zou hebben.

Verder moet naast de fraude ook in aanmerking worden genomen dat Koerdistan twintig maanden van bloedbaden, vernietiging van steden en gedwongen evacuatie te verduren heeft gehad. 500.000 mensen, waaronder 300.000 kiezers, waren gedwongen hun huizen te verlaten. Deze mensen moesten financiële en vooral ook psychologische obstakels overwinnen om terug te keren naar hun vernietigde wijken om te kunnen stemmen. Bovendien werd de campagne gevoerd terwijl 13 HPD – parlementsleden, waaronder de twee covoorzitters van de partij, gevangen zitten, net als meer dan 80 burgemeesters en duizenden activisten.

Gezien het kleine verschil is het heel waarschijnlijk dat zonder de verkiezingsfraude van het regime het “nee” gewonnen zou hebben. Volgens de oppositiepartijen CHP en HDP zouden 3 tot 4 procent van de stemmen vervalst zijn

Het regime lijkt echter niet plan te zijn op te geven. Vanaf de eerste avond verklaarde Erdogan dat “het land niet vermoeid moet worden met nutteloze discussies... verspil geen tijd met het aanvechten van het resultaat”. Gehoorzaam aan de Turkse Duce wees de Hoogste Kiesraad de protesten van de oppositiepartijen die het annuleren van de uitslag eisten af. Tegelijkertijd werden 40 activisten die campagne hadden gevoerd voor het “nee” opgepakt na huiszoekingen in hun huizen of kantoor omdat ze het “ja” als onwettig afschilderden.

Geconfronteerd met verkiezingsfraude en repressie, zijn de democratische voorstanders van het “nee” in politiek en geest vergelijkbaar met de Gezi – protesten, de straat opgegaan. Het uitroepen van de overwinning van het “ja” en de versterking van het repressieve karakter van het regime hebben niet geleid tot ontmoediging of demobilisatie van het nee – kamp.

In tegendeel, men realiseert zich dat de mobilisatie voor het ‘nee’ de hegemonie van Erdogan heeft aangetast; ondanks alle interne tegenstellingen heeft de helft van de samenleving die “nee” stemde, als ze samenwerkt, het potentieel het heersende blok te verzwakken. Dit besef heeft de strijdbaarheid van belangrijke delen van de samenleving versterkt. Er bestaat natuurlijk het risico dat bij gebrek aan duidelijke doelen en tactisch denken, de beweging momentum verliest en verzandt. De beweging moet zichzelf organiseren en de structuren van het nee – kamp, waarin radicaal links een belangrijke rol speelt, kunnen hier een basis voor zijn.

Het zal een taai gevecht zijn, maar er is een opening. Daarom roepen we nu uit alle macht; ‘Nee is niet voorbij, het begint pas!’

Erdolfije

Door Ozgur Fatsa

Zopas las ik dat België stemde om Saudi-Arabië deel te laten uitmaken van de vrouwenrechtencommissie van de VN. Je kan het een beetje vergelijken met het benoemen van nazi – beulen als rechters in de Nüremberg – processen. Complete waanzin.

Maar tegelijk doet het me denken aan de houding van de presidenten van Rusland en de VS inzake het referendum in Turkije. Ik geef toe, het heeft eventjes geduurd voor zij Erdogan feliciteerden.

Daarom eventjes stilstaan bij de landen en organisaties die de eersten waren om president Erdogan te feliciteren. De emir van Qatar, de koning van Bahrein, de Iraakse vicepresident, de leider van het politiek bureau van Hamas, de President van de Palestijnse autoriteit en de leider van Ennahda (behorend tot de moslimbroederschap) in Tunesië. Ook de Egyptische moslimbroederschap en de secretaris – generaal van de Internationale Unie van Moslims. Nou ja, dit was een beetje te verwachten.

Maar nog veel interessanter is even stil te staan bij de felicitaties uit Syrië.

Umran Muhammed, de persverantwoordelijke van Ahrar al-Sham (een organisatie opgezet door vroegere al – Qaeda kopstukken) schreef het volgende: ‘Wij wensen het grootste succes aan onze broeder Erdogan en al diegenen die streven voor vooruitgang in Turkije en de moslimwereld’. Jaish al – Islam, een salafistische organisatie, opgezet en gesponsord door Saudi-Arabië, schreef het volgende, ‘wij feliciteren van ganser harte onze Turkse broeders en de regering voor deze belangrijke stap naar onafhankelijkheid en een sterk Turkije.’ Ziad al – Attar, de woordvoerder van Hayat Tahrir al – Sham (een deel van de Jabhat Fatah al – Sham, voorheen Jabhat al – Nusra, ook een extensie van al – Qaeda) zei het volgende: ‘Wat de Turkse Moslim natie gelukkig maakt, maakt ons gelukkig. Als zij triest zijn, zijn wij het ook. Dat zij stonden aan de kant van het Syrische volk in hun revolutie, is het beste bewijs van de sterkte van de islamitische verwantschap tussen twee volkeren.’

Deze organisaties zijn fundamentalistisch salafistische organisaties die men niet anders kan bestempelen dan als terroristen.

Dat Trump, waarschijnlijk jaloers op de ‘absolute machten van het Turkse presidentschap’, in tegenstelling tot zijn administratie, het ook nodig vond om Erdogan te feliciteren, is niet abnormaal. Hij beschouwt het presidentschap ook als absoluut, het verschil met Turkije is dat zijn decreten zowel door de rechterlijke macht als door het parlement kunnen aangevochten worden (iets wat niet meer mogelijk is in Turkije, waar de scheiding der machten zo goed als opgeheven is).

Poetin kon natuurlijk niet achterblijven. Nadat zijn woordvoerder verklaarde dat het een ‘interne kwestie was’, gaf ook hij een telefoontje.

Met Europa lag het echter anders. De Organisatie voor Samenwerking en Veiligheid in Europa, bracht een vernietigend rapport uit over de Turkse verkiezingen. Het resultaat, Turkije gaat terug gemonitord worden. Het is de eerste keer dat een land dat de monitor-status verloor, deze opnieuw krijgt. Voor de Turkse president geen probleem, hij beschouwt het als een waardeloos rapport, goed voor de vuilbak.

Toch belangrijk: toen er moest gestemd worden over het rapport in de PACE (waarin ook Turkije zit) kwamen er tegenstemmen van de AKP en MHP (dat was te verwachten) maar ook de vertegenwoordigers van de CHP stemden tegen! Enkel de HDP stemde voor.

De CHP schiet hiermee voor de zoveelste keer in eigen voet, een blaam voor de progressieve fractie, die de spelletjes beu aan te het worden is. Intussen zie ik op mijn Facebook berichten van besloten CHP – groepen die Kilicdaroglu ten val willen brengen. Het is inderdaad nogal absurd enerzijds te stellen dat er volop fraude is gepleegd en anderzijds tegen de monitor – status te stemmen.

Intussen is de noodtoestand verlengd (nou ja, dat was te verwachten) en gaan de zuiveringen door, dit keer gaat het over meer dan 9.000 politieagenten die van de ene op de andere dag hun job verliezen, wiens paspoort wordt ingetrokken en rechteloos zijn!

De nieuwe orde

Intussen moeten de politiegelederen terug worden opgevuld. Aan de politieacademie van Yozgat legden enkele duizenden vrouwelijke politieagenten de eed af. Volgens Mehmet Yilmaz, nog één van de weinige journalisten die kritisch durft te schrijven, gebeurde dit ook in andere politieacademies. Neen, niet de gewone eed, maar de eed van de Grijszige Wolven (volgens DL een onschuldige organisatie), ik onthou jullie de inhoud niet:

‘In de naam van Allah, de grootste, de barmhartigste’ ... dat is het begin waarna er plechtige eden gezworen worden aan Allah, de Koran, de profeten, de vlag en de wapens. Zij beloven de ‘martelaren’ dat zij comfortabel kunnen slapen, want dat zij wraak zullen nemen voor hen. ‘WRAAK, WRAAK, WIJ ZULLEN ALTIJD WRAAK NEMEN. ALS WIJ DAT VERGETEN, LAAT ONS BLOED DAN OPDROGEN (drie keer wordt dit herhaald). GOD BESCHERMT DE TURK (drie keer wordt dit herhaald). AMEN (drie keer wordt dit herhaald).

De echte eed is trouw aan de grondwet, aan de principes en hervormingen van Atatürk, aan Turks nationalisme zoals beschreven in de grondwet en de wetten van de republiek. Tevens voorziet de eed op een onpartijdige manier de dienst uit te oefenen, gebaseerd op gelijkheid, respect voor mensenrechten, grondwettelijke beginselen, de regels van de wet te respecteren alsmede een nationale, democratische en seculiere staat.

Enfin, het verzet in Turkije weet wat hen te wachten staat met deze ‘nieuwe orde’!

Bombardementen in Syrië en Irak

Intussen is Turkije begonnen met het bombarderen van Sinjar en Afrin, in Sinjar heeft zich het drama van de Yezidi's afgespeeld, Afrin is een Koerdisch kanton! Deze bombardementen hebben geen enkele legitimiteit!

Het is wel enigszins ironisch, nu de omsingeling van Raqqa, de hoofdstad van ISIS, volop aan de gang is, met grondtroepen van de YPG (Koerdische militieën, ondersteund door de VS) bombardeert Turkije stellingen van de YPG!!! Blijkbaar wil men de ‘vrienden’ die hun felicitaties hebben gegeven aan de president wat steun gaan verlenen! Ook in dit geval steunt de CHP deze bombardementen, terwijl dit een schending is van het internationale recht!

De VS heeft geprotesteerd, maar het bleef bij woorden, de YPG vraagt het uitroepen van een no-flyzone. Het spijt me, dit laatste, hoe sterk ik de bombardementen ook veroordeel, steun ik niet. Ik denk dat de YPG hiermee in eigen voet schiet!

De toekomst

Soms word ik echt pessimistisch van de berichtgeving die ik dagelijks hoor. Waarheen het gaat met dit land, ik weet het niet, maar ik vermoed naar een totale catastrofe.

Ik ben, hoe zwak het ook is, altijd een voorstander geweest van het internationale recht, van de Verenigde Naties. Maar blijkbaar wordt deze wereld geregeerd door een bende idioten, die enkel kijken naar korte termijn belangen, autocratie en enorm winstbejag. Dat zij van deze wereld een kruitvat maken dat ieder moment kan ontploffen, daar liggen deze idioten niet van wakker.

Europa, nou ja, zij zullen terug een economisch akkoord afsluiten (een nieuwe douane-unie) zodat zeker de belangen van Turkse en Europese multinationals niet in het gedrang komen, en het Erdoganisme zal groeien. Mensenrechten, ach dat is mooi op papier! Maar de realiteit is dat men er, noch in de Europese noch in de Turkse cenakels, echt wakker van ligt. Voor de zoveelste keer zal een stuk van de democratie worden afgebroken, zal men, op dat vlak is er geen verschil met het toelaten van Saoedi – Arabië tot de vrouwenrechtencommissie, pleiten voor goede economische banden en goede contacten.

Het gaat immers nooit om mensen, het gaat enkel over kapitaal en macht. En de dag dat de wereld in brand staat, door één of andere idioot, zal men beseffen dat er geen water meer is om te blussen!

It's about the economy, stupid!

Door Ozgur Fatsa

Dat de Turkse economie al langer in de problemen zit, is geen groot geheim, behalve dan voor de regeringsgezinde pers die triomfantelijke berichten rondstuurt.

- De Turkse economie is sterk gegroeid het eerste halfjaar en zelfs internationale ratingbureaus voorspellen voor 2017 een economische groei die rond de 3,7% zou liggen;
- De export is gegroeid en deze groei zou standhouden tot het einde van het jaar;
- De beursindex is explosief gestegen (staat nu al op meer dan 110.000 punten) en bereikt ongekend hoogten;
- De dollar is fors gezakt (van een wisselkoers van bijna 4/1 naar 3,5/1).

Deze cijfers kloppen overigens. Waar veel minder over wordt bericht is de keerzijde van de medaille, want deze cijfers verbergen de werkelijke economische context die er een stuk minder rooskleurig uitziet.

Vanwaar komt die economische groei?

Een economie kan op verschillende manieren groeien. Bijvoorbeeld door een fikse stijging van de arbeidsproductiviteit. Het kan ook zijn dat men hoogtechnologische producten ontwikkelt waardoor men nieuwe markten verovert. Op zich hoeft dit zelfs geen sociale afbraak te betekenen.

Laat het nou net op deze vlakken zijn dat de Turkse economie weinig vooruitgang boekt. De economie groeit voornamelijk door overheidsinvesteringen en uitbreiding van het krediet.

Op zich is er niks mis mee met overheidsinvesteringen, zelfs liberale economen als Paul De Grauwe zijn voorstander van uitbreiding van overheidsinvesteringen, zeker wanneer de economie in een dip zit. Belangrijk is wel over welke overheidsinvesteringen het gaat, investeringen in het onderwijs, verbetering van het wegennet, investeringen in technologie, in opleiding en vorming, zij zijn ook op de langere termijn belangrijk.

De Turkse overheidsinvesteringen zijn echter (en dit al sinds jaren), gebaseerd op nieuwe wegen en megalomane projecten, meer nog, het zijn voor een stuk onbetaalbare projecten. De private sector krijgt lucratieve contracten om mee te gaan in publiek-private-investeringen met overheidsgaranties. Nu blijkt dat de meeste van die contracten onhaalbaar zijn (dat geldt zowel voor de derde brug over de Bosporus, dat geldt voor reusachtige nieuwe medische complexen, dat geldt voor andere bruggen en dat zal zeker gelden voor de derde luchthaven). Ondernemers, correctie, regeringsvriendelijke ondernemers, rijven die lucratieve contracten binnen. Maar... de doelstellingen worden niet gehaald, en de overheid betaalt de tekorten.

Eventjes uitleggen aan de hand van een voorbeeld. De derde Bosforusbrug (een reusachtig project) gaf aan de 'private' deelnemer de garantie op enorme dagelijkse inkomsten (via tolheffing) maar bijna niemand nam die brug omwille van te duur (aan tol) waardoor de gegarandeerde opbrengsten er niet kwamen. De overheid vroeg om de tol te verminderen (nog minder inkomsten) en past de verliezen bij.

Dergelijke economische groei is dus nefast voor je staatshuishouden want in feite draai je als overheid op voor alle verliezen.

Overigens, dergelijke overheidsinvesteringen hebben op termijn een negatief effect op je economische groei.

Waar niet in geïnvesteerd wordt, is bijvoorbeeld het onderwijs, hoewel dit een zinvolle investering is. Blijkbaar staan er nog niet voldoende moskeeën in Turkije (daar is dan weer wel geld voor) en wordt het openbaar onderwijs in sneltempo afgebouwd ten voordele van de religieuze imam-hatip-scholen.

Leerlingen die in het middelbaar kiezen voor imam-hatip scholen krijgen een speciale beurs van 200 tl per maand (ongeveer 50 €), wie kiest voor een middelbare openbare school krijgt niks!!! 200 tl is echter één zevende van het minimumloon (nu ligt dat op 1406 tl per maand). De kwaliteit van de openbare scholen is al abominabel, die van de imam-hatip scholen is totaal ondermaats.

Op termijn zal dit misschien wel een religieuze generatie voortbrengen (de natte droom van het presidentieel paleis), maar tegelijk een weinig geschoolde generatie. Hou er ook rekening mee dat meer dan 8000 academici zijn afgedankt, dat wordt een ramp voor de toekomst.

Een tweede manier om de economische groei op te krikken is het ‘uitdelen’ van geld zonder rente aan private ondernemingen (niemand weet wat de criteria zijn). Daarvoor heeft de Turkse staat begin dit jaar 54 miljard dollar geleend (52 miljard is uitgedeeld). Een deel van de bedrijven zaten in moeilijkheden en houden daardoor het hoofd boven water.

De vraag blijft echter hoe zij deze (nieuwe) schuld zullen afbetalen, want omdat er geen criteria zijn is er geen enkele garantie dat het bedrijf zal overleven. Veel perverser nog is dat een aantal bedrijven deze renteloze kredieten hebben genomen en ... ermee gaan speculeren op de beurs of er Turkse staatsobligaties mee kopen (liggen momenteel tussen de 15 en 20 procent). Zo zou ook ik een Turkse kapitalist kunnen worden, hoewel dat niet bepaald mijn ambitie is.

Een derde manier is het lenen van particulieren aan te moedigen. Mensen worden aangemoedigd om te kopen op krediet. Niet voor duurzame goederen (zoals bijvoorbeeld een huis) maar voor consumptiegoederen. Wie een uurtje zapt op de meer dan tweehonderd Turkse tv-kanalen, krijgt zeker twintig tot dertig aanbiedingen om een bankkaart te nemen of kredieten af te sluiten (met intrestvoeten die jaarlijks minstens de 15% overstijgen, dat is op de korte termijn, en dikwijls meer dan 25% bedragen op langere termijn).

Hierdoor groeit je economie natuurlijk (er wordt meer gekocht op krediet) maar op termijn weet je dat dit tot bankroet leidt (nu al stelt de nationale bank dat minstens één derde van de leningen nooit zal terugbetaald worden). Waar de regering voorheen deze particuliere kredieten aan banden probeerde te leggen (overigens een verstandige maatregel) gebeurt nu net het tegenovergestelde.

Het is dan ook serieus hypocriet van de president om telkens te pleiten voor lagere intrestvoeten, terwijl de politiek van zijn regering enkel de stijging van intrestvoeten in de hand werkt. Maar goed, wie gelooft in Sinterklaas (Erdogan) zal misschien ook wel geloven dat de schuld nooit zal moeten worden terugbetaald.

Want, om aan geld te geraken, moet de Turkse regering en ook de private sector (bij wie de schuldenlast nog veel hoger is), gaan lenen op de internationale kapitaalmarkt. Als je munt dan de facto devalueert (wat het voorbije jaar is gebeurd) dan betaal je natuurlijk hogere intrestvoeten. Een vicieuze cirkel, die enkel op korte termijn uitstel van executie betekent.

De export is gestegen

De Turkse export is gestegen. Maar ook dit is slechts een deel van het verhaal. Er wordt steeds meer geïmporteerd naar Turkije, waardoor het tekort op de handelsbalans (dat al onrustwekkend hoog was) explosief is toegenomen.

Door het ontbreken van voldoende geschoolde arbeidskrachten en een enorme achterstand op technologisch vlak, moet (dure) technologie worden ingevoerd, het grootste deel te betalen in dollars (een kleiner deel in euro's), waardoor de schuldenlast in buitenlandse valuta steeds hoger wordt. Bovendien blijft de toegevoegde waarde in de Turkse industrie enorm laag.

De Turkse staat geeft garanties aan private bedrijven om aan (lage) wisselkoersen leningen af te betalen. Het verschil tussen de (fictieve) lage wisselkoers en de echte wisselkoers, komt ten laste van de staat. Het wordt de ondernemers dus wel vrij makkelijk gemaakt, want hoewel Turkije een ultra-liberale staat is, draait de staat op voor de verliezen van de private sector (op dit vlak althans). Wat natuurlijk het begrotingsdeficit zal doen toenemen (nu nog vrij laag, er is nog ruimte).

De boom van de Turkse beurs

Erdogan mag op zijn knieën vallen voor Donald Trump. Net als zijn ambtsgenoot had Trump enorme plannen om de Amerikaanse economie te stimuleren, maar het lukt hem niet zo goed. Meer nog, de FED (nationale bank in de VS) had verwacht dit jaar nog enkele renteverhogingen door te voeren, maar door de belabberde economische toestand, komen die er niet.

Het gevolg is dat investeerders (die anders hun geld zouden hebben gestoken in dollars) opnieuw op zoek zijn gegaan naar de 'opkomende groei-economieën' (waaronder Turkije).

Dit betekent dat er enorm veel flitskapitaal toestroomt naar deze landen, waaronder Turkije. Niet dat dit geld geïnvesteerd wordt in duurzame investeringen, wel worden er beursaandelen mee gekocht en staatsobligaties (die hoog staan in Turkije). De vraag naar aandelen doet de prijs stijgen en de Turkse beurs boomt. Dit heeft echter weinig te maken met een 'gezonde' toestand van de economie, wel met korte termijnwinsten. Deze groei is dus gebaseerd op 'lucht' en eens de ballon wordt doorprikt, stuiken de aandelenkoersen terug in elkaar.

Ondertussen worden er enorme winsten gemaakt. Er zijn vele kleine bedrijven die zich specialiseren in beurspeculaties (met geleend geld). De verhouding eigen kapitaal/aandelenportefeuille was enorm klein. Resultaat, vele van deze bedrijfjes gaan er onderdoor en tsja, van een kei kan het vel niet afschrapen.

Daarom is nu beslist (dat is een goede maatregel) deze ratio te verhogen om ongelimiteerde speculaties tegen te gaan, maar de ratio blijft veel te laag! Zolang de beurskoersen hoog blijven en stijgen, blijft het circus draaien, maar eens de omgekeerde tendens zich inzet, stopt het circus en dat kan heel snel gebeuren.

Daling van de koers van de dollar

Dit hangt natuurlijk samen met het vorige punt. De dollar verliest overal tegenover de munten van de 'opkomende groei-economieën'. Maar de dollar verliest eveneens sterk tegenover de euro. Voor de Turkse economie is dit positief, maar er is geen enkele garantie dat dit blijft duren. Het geeft wel een beetje ademruimte.

Er zijn geen zekerheden in de politiek

Op het eerste zicht lijkt het erop dat Erdogan op kousenvoeten de presidentsverkiezingen van 2019 zal winnen. Hij heeft de controle op de media, regeert nu al per decreet onder de noodtoestand en eigent zich steeds meer machten toe. De gevangenen zitten vol met journalisten, politici, academici, leerkrachten, Gülenisten, Koerden, linkse activisten, ... Nou ja, men laat een deel van de gevangenen weer vrij die omwille van criminele feiten zijn veroordeeld, om ruimte te maken voor de 'critici' van de president!

Tegelijk bewijst het dat de president bang is. Opposanten die geen gevaar opleveren, sluit je niet op, integendeel je bewaart ze om te bewijzen dat je een ‘democraat’ bent, maar als zelfs na deze massale zuiveringen (het gaat over meer dan 150.000 mensen) opnieuw ruimte moet voorzien worden in de gevangenissen, dan gaat dit over paranoid gedrag of dan ben je bang.

Eén van de redenen is natuurlijk de feitelijke economische toestand. Dit ondervinden steeds meer mensen aan den lijve. Het verhaal van enorme economische groei bestaat al een tijdje niet meer en de koopkracht daalt effectief door de inflatie.

De zoveelste moskee in je dorp mag er dan mooi uitzien, als je op de markt je inkopen gaat doen en moet gaan besparen op essentiële onderdelen als voedsel, dan is dat niet leuk. De derde brug over de Bosporus mag dan al een enorm kunstwerk zijn, als je moet leven van het minimumloon rij je er niet over, want het geld om de tol te betalen heb je niet!

De president beseft dit maar al te goed. Naast zijn vaste aanhang, die nog steeds enorm groot is, brokkelt zijn losse aanhang af. Dat bleek al tijdens het april-referendum. Maar ook bij de jongeren brokkelt de AKP-aanhang af. De ‘oude’ garde van de AKP, waaronder stichters van de partij zoals Gül en Arinc, verschijnt niet meer op de AKP-meetings. Zelfs Davutoglu, de voormalige eerste minister, heeft blijkbaar andere verplichtingen.

Daarom wil de president van de AKP een ‘presidentiële’ partij maken, waar enkel zijn aanhangers nog functies kunnen bekleden, een ‘niet officiële’ zuivering. Dat mag dan misschien wel lukken, de vraag is of de ‘oude’ vleugel stil zal blijven?

Daarom is de nieuwe partij van Meral Aksener toch een belangrijk gegeven. De dame in kwestie was in 1996 minister en stond bekend om haar harde lijn tegenover de Koerden. Daarna trad zij toe tot de MHP. De voorbij twee jaar werd zij echter iemand die de MHP wou vernieuwen en tegelijk probeerde zij de oude grijze wolf Bahceli tot aftreden te dwingen. Dat was haar waarschijnlijk nog gelukt ook, maar onder druk van Erdogan, stelde een rechtbank dat het congres van MHP onwettig was. Bahceli was gered en loopt sindsdien als een grijs schoothondje aan de lijn van zijn nieuwe meester.

Volgens peilingen zou de nieuwe partij van Aksener 15% van de stemmen halen. een deel van de stemmen zou komen van voormalige MHP-kiezers langs de Egeïsche en Middellandse Zeekust, een deeltje van de CHP, maar ook een deel van de AKP-kiezers. In Centraal-Anatolië maar ook in de grote steden, zou een deel van voormalige AKP-kiezers ook voor deze nieuwe partij stemmen. Bij de Koerden zou zij geen stemmen halen (niet te verwonderen, gelet op haar opstelling).

Dit zou ertoe kunnen leiden dat de MHP de kiesdrempel van 10 procent niet meer zou halen. Het zou een implosie van de partij betekenen. Daarom zou het zelfs mogelijk zijn dat de kiesdrempel enigszins (gok op 7 procent) verlaagd wordt. Er wordt alleszins over gespeculeerd!

Intussen haalt de president weer zijn toverkaarten tevoorschijn. Hij zou twee vicepresidenten aanstellen, namelijk het grijze schoothondje Bahceli en Tansu Ciller (eerste minister in 1993). Ook Ciller staat bekend voor haar anti-Koerdisch standpunt, daarenboven was zij betrokken bij corruptie en het Susurluk schandaal van 1996. Op die manier zou de president ‘nationalistische’ en ‘conservatieve’ stemmen proberen aan te trekken.

Nu ja, zou je zeggen, laat hem maar doen. Deze politiek zal de HDP enkel versterken. Hoewel bijna alle kaders zijn opgesloten (dat gaat van de meeste verkozen burgemeesters tot een tiental parlementairen) zal dit zeker geen goed doen aan het stemmenaantal van de AKP in de Koerdisch-etnische gebieden!

Haalt de HDP nog de kiesdrempel? Het is een twijfelgeval, maar moest de kiesdrempel enigszins dalen dan haalt de HDP zeker de limiet en zal de partij weer vertegenwoordigd zijn in het parlement.

De president mag dan al aan de touwtjes trekken, het blijft een moeilijke keuze.

Tenslotte de CHP. De grootste oppositiepartij. De mars voor gerechtigheid werd door een meerderheid van de bevolking gesteund. Kilicdaroglu heeft zeker zijn positie versterkt zowel op nationaal vlak als binnen de CHP. Het recente 'gerechtigheidscongres', hoewel het weinig aandacht kreeg in de pers, was een positieve zaak.

Maar er blijven twee grote knelpunten: ten eerste is de buitenlandse politiek van de CHP een kopietje van de AKP-standpunten. Ten tweede blijft de vraag of de CHP zich (binnenlands) gaat omvormen tot een linkse sociaal democratische partij of een Blairistisch-Kemalistische partij? Een tweetal Kemalistische topkapitalisten van de grootste Turkse holdings een lijsttrekkerschap voor het burgemeesterschap aanbieden (kan al dan niet kloppen, denk dat het klopt volgens mijn laatste informatie) lijkt me niet de goede weg.

Enfin, in de politiek zijn geen zekerheden. We zullen afwachten. Al bij al is de Turkse politiek boeiend maar niet makkelijk om als buitenstaander te begrijpen. En last but not least (ben in deze voorspelbaar): de economische situatie zal de doorslag geven...

Turks wealth fund vooralsnog geen succes

Door Peter Edel

Begin dit jaar riep de in Turkije regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) een speciaal fonds in het leven, een zogenaamd *wealth fund*. Daar werd nogal vrij van opgekeken, want doorgaans beginnen alleen olieproducerende landen een dergelijk fonds. Dat doen ze dan om investeringen uit te bekostigen. De enige serieuze in Turkije geproduceerde hoeveelheden olie komen echter uit olijven...

Toch kwam het *wealth fund* er. Belangen van de Turkse staat in diverse ondernemingen, waaronder Turkish Airlines, Türk Telekom en Ziraat Bank, weden er naar overgeheveld.

Kritiek

Er ontstond nogal wat kritiek. De oppositie voerende Republikeinse Volkspartij (CHP) vreesde dat het zou leiden tot politisering van de belangen die de staat in ondernemingen heeft en als gevolg daarvan een gebrek aan overzicht.

De econoom Mahfi Egmilmez uitte zich eveneens sceptisch. Volgens hem droegen vergelijkbare fondsen bij aan de oorzaken van de economische crises van 1994 en 2001. Andere economen vonden dat de regering beter geld kon uittrekken om de nationale schuld, die ongeveer 30 procent van het BNP bedraagt, te verlagen.

Brug

De AKP-regering zit echter om geld te springen. Onder andere om megaprojecten mee te financieren. Die zijn niet altijd zo succesvol als vooraf voorzien. Neem de derde brug over de Bosporus waarmee het Aziatische deel van Istanbul aan het Europese deel werd verbonden. De brug werd met veel klaroengeschal opgeleverd, maar vervolgens bedroevend weinig gebruikt. Niet zo vreemd, want het is een dure manier om de Bosporus over te steken.

Om een impuls te geven mochten vrachtwagens niet langer gebruik maken van de twee andere bruggen over de Bosporus. Transportbedrijven nemen de boete die daar op staat echter voor lief, omdat die lager is dan de tol voor de derde brug.

De bouwondernemers die de brug in elkaar sleutelden kregen echter garanties van de regering voor hun inkomsten, wat nu een forse duit kost.

Dezelfde situatie dreigt te ontstaan met de nieuwe luchthaven in Istanbul. De achterliggende gedachte van dit project was dat er in de toekomst meer passagiers naar Turkije zouden reizen. De laatste jaren zijn het er juist echter minder geworden. Als daar geen verandering in komt moet er dus ook in dit geval veel geld bij om aan de garanties voor de bouwondernemers te voldoen.

Zuur

Onder deze omstandigheden is het extra zuur dat het wealth fund niet het succes werd waar op gerekend werd. Het zou voor een extra 1,5 procent economische groei zorgen maar dat feest ging niet door. En zo dreigen de critici gelijk te krijgen die meenden dat het niet zo'n bijster goed idee was.

Nu is de AKP er de partij niet naar om dat toe te geven. De AKP is immers nagenoeg onfeilbaar, terwijl president Erdogan op griezelige wijze de perfectie benadert. Hij gaf zijn zegen aan het plan,

dus kan er niets mis mee zijn. De consequentie was dat er naarstig naar zondebokken gezocht moest worden.

Bostan

Voorzitter Mehmet Bostan vloog al de laan uit en werd vervangen door het hoofd van de beurs in Istanbul, Himmet Karadag. Verder kondigde Erdogan voorafgaand aan zijn reis naar Kazachstan een grondige herstructurering van het wealth fund aan. Plat gezegd betekent dit dat er nog meer koppen gaan rollen.

Over een half jaartje of daaromtrent, zullen we horen of dat het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Zo niet, dan is er nog geen man overboord wat betreft de reputatie van de AKP en de onvolprezen Erdogan, want dan volgen gewoon nog meer ontslagen. Zolang een ding maar vaststaat: dat het wealth fund een subliem idee is.

Peter Edel is auteur van *De diepten van de Bosporus, een politieke biografie van Turkije* (2012, Uitgeverij EPO, Antwerpen)

Erdogan maakt rare sprongen

Door Ozgur Fatsa

Een oud gezegde stelt, ‘een kat in het nauw maakt rare sprongen’. Hoewel het er op het eerste zicht op lijkt dat de Turkse president Erdogan zich in een comfortabele positie bevindt, is hij er blijkbaar zelf niet gerust in. Het referendum van 16 april 2017, overigens een betwiste uitslag, mag dan een nipte overwinning hebben gegeven om een presidentieel systeem op zijn Turks in te voeren, de neen stemmen haalden een meerderheid in de drie grootste steden!

Het ontslag van de AKP burgemeesters

Blijkbaar is iedereen vervangbaar, behalve de president zelf. Na een zuivering in de eigen administratie, zijn nu de AKP burgemeesters aan de beurt. De president verwijt zijn partij te lijden aan metaalmoetheid. Waar hijzelf steeds stelde dat de ‘uitslag van de verkiezingen’ de hoogste vorm van democratie is, moeten nu een aantal (verkozen) AKP burgemeesters het veld ruimen. Democratie op zijn Turks is immers zo flexibel als de president zelf!

Dat dit gepaard gaat met gemor van de AKP burgemeesters, is begrijpelijk. Want eigenlijk worden ze met hun rug tegen de muur gezet. Ofwel nemen ze zelf ontslag, ofwel wachten ze tot de verkiezingsraad van de AKP een beslissing neemt, ofwel ... krijgen ze een proces aan hun broek wegens corruptie.

De regeringsgezinde pers speelt het spel perfect mee. De politieke zuiverheid van AKP burgemeesters die weerstand bieden, wordt in vraag gesteld en verwijzingen naar gesjoemel en corruptie zijn niet uit de lucht. Uiteindelijk beslissen ze dan maar om hun ambt neer te leggen. Intussen zijn er reeds tachtig AKP burgemeesters afgetreden, of hebben zij het voornemen te kennen gegeven om af te treden.

De vraag blijft of de AKP hiermee niet in eigen voet aan het schieten is, van de opvolgers is slechts één ding geweten, dat is een nog grotere loyaliteit aan de Reis. Bovendien hadden die burgemeesters een eigen machtsbasis, of hun basis deze ‘civiele staatsgreep’ zomaar gaat aanvaarden, blijft een vraagteken.

De “goede partij”

Meral Aksener maakte vandaag de naam haar nieuwe partij bekend, de ‘goede partij’. Dit betekent dat de breuk met de MHP nu formeel is. In tegenstelling tot Bahceli, de oude grijze wolf, nu meer een schoothondje van de president, riep Aksener op ‘neen’ te stemmen tegen de invoering van het presidentiële systeem.

Peilingen zeggen natuurlijk niet veel, maar iedereen is het erover eens dat Akseners partij de kiesdrempel zal halen. Sommigen spreken over tien procent, anderen over twintig procent. Een groot deel van de stemmen zal zij halen uit ontevredenenen bij de MHP, die vooral langs de Egeïsche en Middellandse Zee kust overwegend neen hebben gestemd. Een CHP- parlementslid heeft zich al aangesloten bij de ‘goede partij’. De vraag is, zullen ook AKP parlementsliden de overstap wagen?

Voor Bahceli is dit slecht nieuws. Sommige peilingen geven hem nog tien procent (de kiesdrempel) maar andere stellen dat de MHP zou eindigen op vier procent. Het is niet voor niets dat Bahceli voor het eerst in zijn leven pleit voor het verlagen van de kiesdrempel. Of dit zal gebeuren blijft de grote vraag. Er zijn geruchten dat hij vicepresident zou kunnen worden, samen met de corrupte vroegere eerste minister Ciller.

Daarom zijn er steeds meer geruchten dat de president (hij kan dat) nieuwe parlaments- en presidentsverkiezingen zou uitschrijven in 2018. Feit is, de ‘goede partij’ zal de president en zijn grijs schoothondje pluimen kosten!

Het Zarrab proces

Reza Zarrab, één van de hoofdschuldigen in het (stopgezette) corruptieproces eind 2013, in gang gezet door Gülenistische aanklagers, zit vast in de VS. Ook een directeur van een Turkse staatsbank zit vast. Als Zarrab, om strafvermindering te krijgen, gaat zingen, zou er wel eens veel aan het licht kunnen komen. Daarom is er in de Turkse media een campagne aan de gang om de VS te linken met het ‘terrorisme’ van IS en PKK.

Voor de Turkse president is een ‘onafhankelijk’ gerecht iets dat onmogelijk is. Als hij spreekt, dan volgt de rechtbank. In de VS en in de EU gebeurt dat niet. Er zijn nog steeds onafhankelijke rechters die beslissen. De aanhouding van een Turk, werkzaam op de diplomatieke diensten van de VS in Turkije, op beschuldiging van ‘terrorisme’ is bij de VS in het verkeerde keelgat geschoten.

Toen de Turkse staat het daarna niet beter vond om het gezin van betrokkene in de gevangenis te teken, sloegen zelfs bij de VS de stoppen door. Visa van Turken naar de VS werden opgeschort. Turkije deed hetzelfde. De impact van Turkije met deze beslissing is echter voor de VS van weinig belang.

Gülen en co

Gülen, voor Erdogan en bijna alle media in Turkije, wordt aanzien als de aanstoker van de mislukte staatsgreep van juli 2016. Men wil zijn uitlevering, tegelijk wil men dat ook niet. Stel je voor dat hij zou praten! Maar men wil zeker de uitlevering van Gülenisten in andere landen. Daarom worden journalisten van Duitse afkomst gearresteerd, een priester uit de VS, Bij decreet is de president gemachtigd om een ‘ruil’ te doen. Dat is weerom de rechtsstaat op zijn kop. De relaties met de VS en de EU zitten nu al op een dieptepunt en met nieuwe rechtse tot totaal rechtse regeringen in Duitsland en Oostenrijk, zie ik geen verbetering op korte termijn, integendeel.

De Koerden

Barzani heeft een gok gewaagd met zijn referendum voor onafhankelijkheid. Nu ja, Barzani is zelf een corrupte figuur, wat los staat van het onafhankelijkheidsstreven van de Koerden. Typerend is dat de Turkse staat, die voorheen Barzani steunde en hem ontving als een staatshoofd, nu plots zoete broodjes bakt met Bagdad.

Hierdoor wordt de KRG in een wurggreep genomen. Kirkuk (één van de olierijkste gebieden in de wereld) is terug onder controle van de centrale regering in Irak. Barzani heeft gegokt, maar heeft verloren. Hij wil nu de resultaten van het referendum ‘bevroren’. Waarschijnlijk komt het tot een oplossing. Zo niet dan krijgen we er een nieuwe brandhaard bij in Irak.

De operatie van de Turkse troepen in Idlib (Syrie) is windowdressing, want onmiddellijk sloten het Turkse leger en de aan Al Quada gelinkte rebellen een overeenkomst. De bedoeling is nu om Afrin, een Koerdisch kanton, aan te vallen. In tegenstelling tot de Koerdische pesmergha's van Noord-Irak is de YPG een veel democratischer leger. Het zou wel eens het Stalingrad van Turkije kunnen worden. Daarnaast is de ultranationalistische politiek van de AKP een doorn in het oog van de Koerden. Zelfs de AKP – Koerden (die meestal aanleunden bij Barzani) verliezen hun hoop in de AKP. Volgens de peilingen zou de HDP de kiesdrempel blijven overschrijden!

De economie

De Turkse economie doet het goed – op het eerste zicht althans. De eerste minister voorspelde zelfs een groei van meer dan 10 procent in het derde kwartaal. Maar cijfers zijn één ding, achter die cijfers schuilt een andere realiteit. Inflatie en werkloosheid scoren ook boven de tien procent. Ik verwijs daarvoor naar mijn artikel, ‘it’s the economy stupid’.

Feit is dat Turkije steeds moeilijker aan kredieten raakt. Het Turkse Soevereine Fonds is nu bezig leningen af te sluiten (wat nooit de bedoeling was) om de deficieten te dekken en de terugbetalingen van schulden te kunnen realiseren. Als de VS de rentevoet verhoogt, zal dit nog moeilijker worden! De Turkse lira heeft weer enorm veel aan waarde verloren. Vandaag krijg je voor een euro bijna 4,4 tl.

Maar er zijn andere tekenen aan de wand. De landbouwprijzen zijn aan het kelderen. En daar, ligt een stuk van de basis van de AKP. Zowel de druiven-, de hazelnoten- als de vleesindustrie klagen. Boeren komen op de straat, je ziet dat wel niet of nauwelijks in de Turkse media, maar het gaat slecht met hen. Vergeet ook niet dat meer dan 25 procent hier leeft van de landbouw. Dit zijn AKP – stemmers, maar de maatregelen van de regering schieten in het verkeerde keelgat.

De middenklasse

Laat me eerst en vooral zeggen, ik hou niet van dat woord. Het gaat over kleinere ondernemers, beter betaalde bureaucraten en midden – en hogere kaders in bedrijven. Noem het liever de ‘middengroep’.

Om het deficit te dekken moet de Turkse regering aan geld raken. Nu de lonen zijn bevroren, kan men moeilijk nog bijkomende inleveringen vragen aan de minimumloners, dus dit keer werden een aantal maatregelen ingevoerd die vooral de ‘middengroep’ treffen. Laat het nu juist deze groep zijn, waarin ook vele AKP – stemmers zitten.

De vakbonden

De president beroept zich erop, dat dank zij de AKP, de meeste stakingen worden verboden. Iets waar DL in alle talen over zwijgt! God, wat heeft die man een selectief geheugen! Door de staat van beleg kunnen in de praktijk nog enkel de regeringsgetrouwe vakbonden iets doen (Turk-Is en Hak-Is), militanten van de onafhankelijke vakbonden zoals DISK en KESK, zitten, net als vele anderen, in de Turkse gevangenissen.

Paniekvoetbal

Over vrouwenrechten en het ‘gezin’ schrijf ik binnenkort een ander artikel. Ook dat is rampzalig. Het paniekvoetbal dat vandaag wordt gespeeld, is voor mij een teken aan de wand. Deze politiek is gedoemd om te mislukken.

Hiermee stop ik mijn analyse.

The road to nowhere...

Door Ozgur Fatsa

Wie de ontwikkelingen volgt in een land als Turkije heeft nooit gebrek aan ‘munitie’ om artikels te schrijven. Van een consequent beleid is allang geen sprake meer. Van de ene op de andere dag worden vrienden vijanden en vice versa.

Dit alles maakt deel uit van een machtspolitiek. Dat geldt zowel op het binnenlandse vlak (de noodtoestand, regeren bij volmacht, een president die absolute macht krijgt) als op het buitenlandse vlak (waar Turkije een belangrijke speler wenst te worden in Syrië en Irak).

Op het binnenlandse vlak is een deel van de oppositie genuilkorfd, de leiding van de HDP (progressief links, gefocust op de Koerdische problematiek) zit, samen met een aantal van haar burgemeesters en parlementsleden in de gevangenis. De meeste verkozen burgemeesters van deze partij zijn afgezet en vervangen door ‘ambtenaren’, aangeduid door de regerende AKP.

De republikeinse partij (CHP), waarvan ook al een parlements lid in de gevangenis zit, reageert terecht op de toestand, maar enkel wat de binnenlandse politiek betreft. Qua buitenlandse politiek volgen zij meestal de AKP.

De nieuwe partij van Meral Aksener, is een afgietsel van de nationalistisch – fascistisch partij MHP. Bovendien is de keuze van hun naam, ‘de goede partij’, niet direct een wervelende zet. Waar zij zich, net als de HDP en de CHP, verzetten tegen de centralisatie van macht in handen van de president en een terugkeer willen naar het parlementaire systeem, staan zij qua buitenlandse politiek op de lijn van de AKP.

De MHP (of laat ons liever zeggen, de restanten ervan) is een schoothondje geworden van de president, zij steunen zowel het presidentieel systeem als de buitenlandse politiek van de AKP, meer nog, als het van hen afgang, dan waren er al zware gewapende conflicten uitgebroken.

De meeste opschudding grijpt nog plaats binnen de AKP zelf. De president, onzeker over de uitkomst van de verkiezingen, wil nog enkel slaafse volgelingen. Oude getrouwen, zoals de burgemeesters van Istanboel, Ankara en Bursa (om maar de grootste steden te noemen) worden gedwongen tot aftreden. Weerstand bieden aan de president houdt immers het risico in dat ze op basis van corruptie in de cel zouden belanden!

Wist je dat momenteel van de verkozen burgemeesters, die ongeveer 35 procent binnenhaalden bij de lokale verkiezingen, een deel ontslag heeft gegeven (AKP burgemeesters) of uit hun ambt werden gezet (dat geldt dan voor de meeste HDP burgemeesters)?

Raar, dat de man, die telkens zei dat de stembusslag het belangrijkste criterium van democratie is, diezelfde stembusslag vierkant naast zich neerlegt.

Een analyse.

Op weg naar een oorlogseconomie?

De Turkse economie zal van de groeilanden waarschijnlijk de grootste economische groei van allemaal bereiken. Op zich lijkt dit een prachtig resultaat. In feite is het ‘schone schijn’, want die groei is gebaseerd op een steeds toenemende schuldenlast (die op termijn onbetaalbaar wordt).

Echte economische groei weerspiegelt zich in een toename van de arbeidsproductiviteit, een toename van de werkgelegenheid, een sterk munt, lage inflatie. Qua arbeidsproductiviteit blijft

Turkije echter aan de staart hangen, de werkgelegenheid groeit nauwelijks en het werkloosheidspercentage staat rond de 11 procent, de Turkse lira staat zwak en de facto is er een devaluatie, de inflatie schommelt rond de tien procent en de ‘kerninflatie’ (dat is de inflatie zonder rekening te houden met wisselende prijzen zoals de olie) heeft nog nooit zo hoog gestaan. Bovendien betwifelen (zowel linkse als rechtse) economen de cijfers, want door de nieuwe berekeningswijze (onder andere van de index) en de staat van beleg, wordt een reëel beeld krijgen van de Turkse economie steeds moeilijker.

Wat betreft euro miljardairs, staat Turkije wereldwijd op de twaalfde plaats (niet zo slecht), als het echter over de welvaart van het land gaat zakken ze onmiddellijk naar plaats vijfenzeventig. Tegelijk zijn er alarmerende rode lichten. Aglioglu (één van de miljardairs, gelinkt aan de familie Erdogan) heeft enorme winsten gemaakt met bouwprojecten in Istanboel. De voorbije jaren stegen de prijzen daar met gemiddeld 30 procent, dus bouwen was een lucratieve bezigheid. Vandaag zijn die prijzen echter ineengezakt, woningen of appartementen in Istanboel stijgen dit jaar met iets minder dan acht procent, rekening houdende met een inflatie van 10 procent maakt men dus verlies. Deze mogol verklaarde het zelf!

Een ander rood licht is de toename van het tekort, zowel de staatsschuld als het tekort op de handelsbalans. In vergelijking met landen zoals België is de staatsschuld vrij klein (30 procent). Dus waarom zou Turkije panikereren? Het grote verschil ligt erin dat België heel goedkoop leningen kan krijgen, op korte termijn zijn die zelfs negatief. Dat geldt overigens ook voor Japan, waar het staatstekort meer dan 200 procent is van het BNP.

Turkije heeft al jaren het voordeel gehad dat door het massaal bijdrukken van geld (de VS zijn ermee begonnen, de EU is gevolgd) vrij goedkoop kredieten gegeven werden aan groeiende economieën.

Maar de meeste van die kredieten zijn van korte duur (men noemt dat flitskapitaal) en hebben weinig te maken met echte investeringen op de langere termijn. Zolang je eigen munt zijn pariteit blijft behouden, maakt dat niet zoveel uit. Wanneer je munt echter de facto devalueert, worden de intresten enorm hoog. De Turkse staat mag dan nog die leningen garanderen en een ‘vaste’ koers aanbieden voor munten als de euro of de dollar, het verschil moet betaald worden. Dat gebeurt door de Turkse staat, waardoor het lopende tekort alleen maar aangroeit.

Een volgende rood licht zijn de PPI (Publiek – Private – Investerings) voor de enorm grootschalige projecten die zijn opgezet, waar weer diezelfde Turkse staat de tekorten moet dekken. Ook dit heeft gevolgen op de lopende tekorten. Vandaag zijn die nog niet zo groot, maar omdat men verder gaat op de ingeslagen weg zullen die tekorten steeds groter worden.

Om te eindigen is er het ontbreken van geschoolde kaders op alle niveaus. De voortdurende veranderingen in de onderwijspolitiek, hebben de ‘scholing’ verder ondermijnd en de massale afdankingen in de universiteiten hebben de kwaliteit verder ondermijnd. De beste universiteit van Turkije, de Bosphorus Universiteit, staat nu op plaats 190 (25 plaatsen gezakt).

De huidige economische groei is dus gebaseerd op ‘luchtbellen’ die ieder moment kunnen ontploffen. Om al die tekorten te dekken, zijn er verschillende methodes toegepast. Ten eerste heeft men het indexcijfer anders berekend. Hierdoor krijg je ‘officieel’ een lagere inflatie, die in de praktijk minstens 1 procent hoger ligt. Dat houdt natuurlijk in dat de aanpassingen van lonen en pensioenen ook lager liggen, waardoor de globale koopkracht vermindert.

Dat men de minimumlonen (intussen bevroren) niet naar omlaag kon brengen, is vrij evident. Deze keer werden er dan ook extra belastingen geheven die gezocht worden bij de middeninkomens. De enorme verhoging van de belastingen op het wegverkeer treffen dit keer de middenklasse.

Nieuwe wagens betalen het meest. De verhoging is meer dan 40 procent. Dat geldt ook voor andere nieuwe belastingen.

De minister van Defensie verklaarde dat de verhoogde belastingen zouden gebruikt worden om de defensie-uitgaven te verhogen. Het kan gek klinken, maar in Turkije kan dat. Het rare is dan wel dat Ankara besliste om de belastingen terug te brengen op 25 procent. Begrijpelijk om stemmen te houden, tegelijk enorm absurd!

Defensie is het enige terrein waarop de Turkse economie een hoge toegevoegde waarde heeft. Het is een moderne industrie waarin enorm geïnvesteerd wordt. En dat Turkije daarvan de uitgaven wil verhogen, is logisch in het denken van de buitenlandse politiek van Turkije.

De defensieuitgaven onder de loupe

Waarom wil Turkije zijn defensieuitgaven verhogen?

Het leger van Turkije is zo goed als ontmanteld. De voortdurende zuiveringen in de militaire echelons hebben het tweede grootste leger in de NATO enorme schade toegebracht. Om maar één voorbeeld te geven. Enorm veel piloten zijn ontslagen of gearresteerd zodat er niemand meer is die opleiding kan geven. De VS weigeren die opleiding te geven (dat heeft dan weer met een ander probleem te maken). Hetzelfde geldt bij de marine. Maar zelfs het 'landleger' zit met een probleem. Niemand vertrouwt nog iemand. Om die gaten op te vullen doet de president (met zijn partij) beroep op 'andere religieuze organisaties' of of 'extreme Kemalisten'.

De paranoia van de president heeft zijn gevolgen, overigens niet enkel op het leger maar ook in de ministeries. De misnoegdheid bij de militairen is groot. Alle procedures worden met de voeten getreden en vooral de midden – en hogere kaders worden hiervan het slachtoffer. Wat nog telt is de 'gehechtheid' aan de president.

Tegelijk wil men een hogere paraatheid van het leger in de strijd tegen de PKK en voor buitenlandse missies (Irak en Syrië). Het Turkse leger is een papieren tijger geworden (voor een keer gebruik ik woorden van Mao, niet direct mijn vriend).

Hoeveel bedragen die defensie-uitgaven?

Volgens het SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute) spendeert Turkije jaarlijks 14,8 miljard dollar aan defensie-uitgaven, nummer 18 op de wereldlijst. Minister Naci Agbal verklaarde echter dat het defensiebudget met 30 procent zou worden opgetrokken in 2018. Van de nieuwe belastingen op voertuigen, olie, huizen en inkomensbelasting (die rond de 7,2 miljard dollar moeten opbrengen) zou onmiddellijk 2,3 miljard dollar naar defensie gaan. De rest komt uit het staatsbudget, waardoor nog eens 7,5 miljard dollar extra naar defensie zou gaan.

Ongeveer 2,3 miljard dollar zou gaan naar de wapensystemen. Het budget van het Ministerie van Defensie zou met 41% worden opgetrokken, dat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken met 25% , de gendarmerie krijgt er 42% bij, de nationale politie 18% en de geheime diensten 20%.

Kort gezegd: 26 miljard dollar zal uitgegeven worden aan defensie, het totale staatsbudget bedraagt 195 miljard dollar. Hierdoor zal Turkije, qua uitgave aan militaire uitgaven, volgens SIPRI in de top 15 komen in 2018. Na Rusland is Turkije in Europa de natie die het meest aan defensie uitgeeft. Volgens analisten moet het geld gebruikt worden om Turkije een meer prominente te plaats te geven in Irak en Syrië.

Wat zal dit opleveren?

In Syrië en Irak spelen de grootmachten, de VS en Rusland. Het 'Eufrates schild' bewees al hoe zwak het Vrije Syrische Leger was (gesteund door Turkije). De huidige operatie in Idlib (waar de Turkse militairen afspraken gemaakt hebben met de Salafisten) waardoor er zelfs niet is gevochten, bewijst eens te meer dat Turkije het Koerdische kanton Afrin wil veroveren.

De speelruimte is echter niet zo groot. Turkije is een marionet in handen van de VS en Rusland. Pas als die landen toelaten dat Turkije kan of mag reageren, zal Turkije dat doen. Maar de Turkse president wil een oorlog. Toen Thatcher de verkiezingen dreigde te verliezen kwam er de Falklandoorlog tussen de UK en Argentinië. Extreem nationalisten (zeker de AKP en MHP) willen een oorlog met de Koerden, al was het maar om nationalistische stemmen te trekken. Ook de CHP is daar niet vies van!

Net zoals met de economie, zal dit (volgens mij althans) tot een catastrofe leiden.

The road to nowhere deel 2

Door Ozgur Fatsa

De buitenlandse politiek van Turkije lijkt meer op het verwisselen van je dagelijkse onderbroek dan op een consistente politiek.

Een paar jaar geleden was Iran de grote vriend, daarna de grote vijand, nu weer de vriend. Rusland was een vriend, plots de grootste vijand uit de geschiedenis, vandaag weer een goede vriend. Israël was de grote vijand, daarna weer een goede vriend, vandaag een beetje tussenin. Irak was de grote vijand, de KRG de grote vriend, vandaag wordt de KRG afgeschoten en zitten de president en de eerste minister van Irak vreedzaam aan de tafel.

De realiteit is dat geen enkele van de grootmachten Turkije nog vertrouwt. Natuurlijk willen zij de relaties niet verbreken, Turkije is immers strategisch gelegen en liever een onbetrouwbare vriend dan een vijand.

Ondanks alle verklaringen in de regeringsgezinde pers is Turkije een marionet van zowel de VS als Rusland geworden. En ook die regeringsgezinde pers verwisselt van onderbroek zodra de president weer iets anders vertelt, dat geldt overigens zowel voor de binnen- als buitenlandse politiek.

Het Astana proces is een poging van Rusland, Iran en Turkije om gedemilitariseerde zones te installeren. Op het platteland van Idlib (Syrië), een provincie in handen van Salafisten (kan het woord rebellen niet over mijn lippen krijgen, het zijn aanhangers van Al Qaida) komen de Turkse troepen aan met in hun zog het zogenaamde Vrije Syrische Leger, een samenraapsel van hoofdzakelijk Salafisten, en wat doen zij? Niks.

Afrin

De commandanten van het Turkse leger komen (zonder enige vorm van strijd) tot een akkoord. Nou ja, het bewijst eens te meer dat Turkije altijd de Salafisten en terroristen heeft gesteund. Want het doel van Turkije is om Afrin, een Koerdische provincie, te veroveren.

Zonder één gewonde staat het plattlandsgebied van Afrin onder ‘controle’ van de Turkse troepen. Behoudens een figuur als Dries Lesage weet iedereen dat dit onmogelijk is, tenzij er van oudsher banden bestaan tussen het Turkse leger en de Salafisten. Volgens deze eminente professor klopt dat echter niet. Het wordt tijd dat hij eens terug met zijn voeten op de grond komt!

Afrin is echter goed verdedigd. Daarenboven is de omsingeling van Afrin geen klein bier. Nu blijkt dat de Russen (die daar ook aanwezig zijn) Afrin niet in handen willen laten vallen van de Turken. Het is een ‘road to nowhere’, de zoveelste.

Ik volg ook de regeringsmedia, nou, ik denk dat de journalisten ervan niet moeten gedronken hebben om zatte praat te vertellen, zij schrijven vandaag A, morgen B, overmorgen zwijgen zij, een teken hoe absurd de Turkse buitenlandse politiek is.

De houding tegenover de EU

Ik ben, voor alle duidelijkheid, geen supporter van de huidige EU, een kapitalistisch project zonder sociale onderbouw. Los daarvan is de EU de belangrijkste handelspartner van Turkije (ongeveer 50 procent van de export gaat naar de EU).

Om zijn macht te vergroten speelt de president het spel van ‘één tegen allen’. Turkije is de democratie bij uitstek en buitenlandse krachten willen dit ondermijnen. De EU is bevolkt met

islamofoben en nazi's. Natuurlijk is er islamofobie, en dat is verwerpelijk, maar deze veralgemening is op niks gebaseerd.

Overigens zoude president beter zwijgen over godsdienstvrijheid betreft. Tot op heden zijn zelfs de Alevieten niet erkend (ze maken toch twintig procent van de bevolking uit), musea (en dan nog van de beste die Turkije heeft) worden omgevormd tot moskeeën. Zoals de Aya Sofia in Trabzon, één van de weinige kerken waar de fresco's goed bewaard zijn gebleven. Overigens zijn er meer moskeeën in Turkije dan in Iran.

En dan spreek ik nog niet over de Assyrische christenen in Mardin en Midyat, wiens kloosters men wil onteigenen. Islamofobie is verwerpelijk, maar even verwerpelijk is een soennitische islamitische dictatuur. In de bijbel staat het verhaal over de splinter en de balk. Aangewezen literatuur voor de nieuwe dictator van Turkije.

Ik erger me mateloos, in Izmir zijn er bijvoorbeeld christenen. Het zijn er weinigen, maar ze zijn er. Wie zich bekeert tot het christendom is onderhevig aan vervolging en wordt uitgestoten door zijn/haar gemeenschap. Dit gaat tot doodsbedreigingen. Gelukkig dat dit niet gebeurt voor moslims in Europa, het gebied van islamofoben en fascistten (volgens de president). Ik kan me daar zo kwaad om maken. Een beetje respect zou niet misstaan, ik heb dat respect en vind dat belangrijk!

Ambras met de VS

Toen de processen (eind 2013) door Gülenistische procureurs werden gestart, waarbij niet alleen een aantal ministers maar ook de directe familie van Erdogan bij was betrokken, moest alles onder de mat worden geveegd. Net zoals Dries Lesage stelde Erdogan dat dit een samenzwering was van de Fetö, dus was er geen vuiltje aan de lucht.

In die tijd werd echter het handelsembargo tegen Iran doorbroken. Toen Reza Zarrab (een van de hoofdverdachten) naar de VS vloog (waarschijnlijk om executie te vermijden, want hij weet teveel) werd hij bij de lurven gepakt. Waar de Turkse regering een duivelse schrik van heeft, is dat dit vogeltje begint te zingen (om strafvermindering te krijgen). Ook een Turkse directeur van een staatsbank is al gearresteerd in de VS. De president zit er mee verveeld, daarom dat nu een anti-VS strategie wordt gevolgd in alle regeringsgezinde dagbladen.

Trump en Erdogan, ze konden uit dezelfde broek zijn ontsproten, want ze ertonen veel gelijkenissen, maar in tegenstelling tot Turkije is er in de VS nog altijd een scheiding van machten (iets wat Erdogan niet kan begrijpen). Daarom wordt de VS gedemoniseerd.

In Turkije zegt de president "persoon x of y zijn terroristen" en een uurtje later stelt een procureur een PV op, dat gebeurt gelukkig niet in een land waar de scheiding der machten nog bestaat.

De bende hooligans die de president vergezelde bij zijn laatste bezoek aan de VS en het nodig vond om vreedzame betogers ineen te trappen en te slaan, krijgt ook een proces aan de broek. Onbegrijpelijk voor de president. In Turkije is dit immers dagelijkse kost en geen enkele rechter die het waagt om een pv op te stellen! Dat is nu eenmaal 'democratie op zijn Turks'.

De gevolgen van de ongebreidelde privatiseringen

De AKP heeft veel middelen gekregen uit privatiseringen. Bijna alle staatsbedrijven zijn geprivatiseerd. Voor een appel en een ei, werden ook de winstgevende bedrijven geprivatiseerd.

Het meest winstgevende was Turk Telecom, werd verkocht in 2005 aan OTAS, een onderdeel van de Libanese multinational van de familie Hariri. De prijs, 6,5 miljard dollar, voor een

meerderheidsparticipatie van 55 procent. Dit was de grootste privatisering ooit in Turkije. Sinds de AKP is voor 72 miljard dollar aan overheidsactiva verkocht.

Na de aankoop stelde OTAS 20 procent cash te zullen betalen, de rest over vijf jaar. Twee jaar later (2007) nam OTAS een lening van 4,3 miljard en betaalde het resterende bedrag. Intussen kregen de aandeelhouders van OTAS natuurlijk hun deel. Of meer dan hun deel. Iets teveel van hun deel. Blijkbaar was men vergeten de aangegane lening terug te betalen en in 2013 moest de lening heronderhandeld worden. Die was intussen opgelopen tot meer 4,6 miljard dollar. Een groot deel daarvan betaald met aandelen van OTAS.

Nochtans maakt Turk Telecom enorme winsten. Volgens de Turkse Autoriteit inzake Informatisering en Communicatie bedroeg de netto winst in 2014 ongeveer 2,5 miljard dollar in 2014 en 1,3 miljard dollar in zowel 2015 als 2016. Dus alles samengeteld kon op drie jaar tijd gans de lening worden afbetaald. Het geld is echter naar de aandeelhouders gegaan. Hier zien we eens te meerde perverse gevolgen van het ongebreidelde kapitalisme.

Een deel van de leningen zijn afgesloten bij een Turkse staatsbank en de centen komen niet meer van de private partner. Ook hier worden de profiteurs ongemoeid gelaten. En nu zegt de minister van economie Turk Telecom weer te willen nationaliseren. Een liberaal die pleit voor nationalisatie om de aandeelhouders te beschermen... Goed bezig!

Waarom noem ik deze reeks *The road to nowhere*?

Ik ben geen economist, maar ook geen idioot. De kortetermijnpolitiek van Turkije is rampzalig. De façade van een sterke economische groei verbergt de rampzalige situatie waarin Turkije zich aan het wringen is.

Ik vind dat niet prettig, want mijn medeburgers zullen er het eerste slachtoffer van worden. En vandaag hebben ze het al zo moeilijk. Noem het de 'ballon-economie', een slechte aflevering van *Keeping up appearances*. Laat ons hopen dat ik het mis heb. Helaas vrees ik dat er genoeg argumenten zijn om mijn stellingen te onderbouwen.

The road to nowhere deel 3

Door Ozgur Fatsa |

De normen en waarden van het nieuwe Turkije

Eén van de meest gelezen kranten vandaag is de Resmi – gazete, het Turkse staatsblad. Om de haverklap verschijnen daarin de lange lijsten van mensen die van de ene op de andere dag hun job verliezen en paria's zijn geworden in deze samenleving.

Maar de Resmi – gazete publiceert ook wetten en decreten. Op 3 november verscheen een nieuwe wet die moefti's het recht geeft om huwelijken af te sluiten. Een moefti kan je vergelijken met een geestelijke. De omstreden wet werd goedgekeurd door de AKP en de MHP, ondanks bezwaren van de oppositiepartijen CHP en HDP. Natuurlijk steunt de president deze wetswijziging.

In seculiere landen (waar godsdienst en staat zijn gescheiden) wordt een huwelijk slechts erkend wanneer het wordt afgesloten door een ambtenaar, aangeduid door het openbaar bestuur. Ergens is dat vrij logisch en dat was voorheen ook in Turkije het geval. Niet dat religieuze huwelijken niet bestonden, ze bestaan helaas nog veel te veel, maar ze worden niet erkend door de staat.

Met deze nieuwe wet zet Turkije de klok meer dan negentig jaar terug, een zoveelste afbraak van het secularisme. Bovendien speelt zeker voor een land als Turkije mee dat religieuze huwelijken zich baseren op de Koran. En die is in tegenstrijd met de vigerende burgerlijke wetgeving. Zo is het onmogelijk om volgens de burgerlijke wetgeving meerdere vrouwen te hebben, zijn er leeftijds grenzen vastgesteld en moet het huwelijk vrijwillig zijn.

De realiteit is echter dat er nog steeds kindhuwelijken zijn, dat verkrachte (meestal) meisjes gedwongen worden om met hun verkrachter te trouwen en dat een groot deel van de huwelijken gearrangeerd is. Het feit dat moefti's nu zowel religieuze als burgerlijke huwelijken afsluiten, betekent niet dat de Koran van toepassing is, maar het laat de deur open voor misbruiken, zeker in een land waar vrouwenrechten zo goed als onbestaande zijn.

Een voorbeeld

Een lokaal gerechtshof in Diyarbakir sprak twee verdachten vrij die terecht moesten staan op beschuldigingen van verkrachting en bedreiging van 18-jarige vrouw. Volgens het lokale gerechtshof was er 'onvoldoende bewijs' en later trok de 18-jarige vrouw haar klacht in, nadat zij huwde met één van haar verkrachters in een 'religieuze' ceremonie.

Een vrouwelijke rechter, Ayşegül Özeltun Baba, ging in beroep tegen de uitspraak. Volgens haar had er geen bindend burgerlijk huwelijk plaatsgegrepen. Ze stelde dat het slachtoffer haar klacht had ingetrokken en instemde met het huwelijk onder druk van haar familie en de omgeving.

Volgens de inbeschuldigingstelling was de achttienjarige eerst verkracht door één van de daders, nummer twee contacteerde haar via facebook. Hij stelde 'als je met mij geen seksuele betrekkingen wil hebben, dan zal ik je familie vertellen en je onteren'.

De vrouw werd daarna door nummer twee verschillende keren verkracht, hij had er zelfs videobeelden van gemaakt om haar te chanteren, maar ze diende klacht in. De vrouw getuigde in de lokale rechtbank dat zij onder druk was gezet om de zaak te laten vallen.

De beklaagde had verschillende keren seksuele betrekkingen, die gepaard gingen met geweld, met de jonge vrouw. Nadat de verdachte was gearresteerd kwam zijn moeder naar de jonge vrouw en zei

dat als ze haar klacht introk, de man met haar zou huwen. Ze stelde duidelijk dat ze dat niet wilde, maar om haar familie niet in verlegenheid te brengen, trok ze haar klacht in en huwde met hem in een religieuze ceremonie.

De rechters van het lokale gerechtshof spraken de twee mannen vrij omdat er geen sprake was van 'seksueel misbruik' volgens hen en omdat het slachtoffer haar klacht had ingetrokken was er geen 'voldoende' bewijs. Rechter Baba was het daar niet mee eens op basis van de eerder afgelegde verklaringen van de jonge vrouw.

Vrouwen weigeren mannen de hand te schudden

Sinds de AKP aan de macht kwam in 2002 doken er geregeld beelden van mannen die weigerden de hand van een vrouw te schudden. Het meest frappante voorbeeld hiervan was toen de schoonzoon van Erdogan om religieuze redenen weigerde om Davutoglu's vrouw (overigens een zeer religieuze moslima) de hand te schudden. Later werd Davutoglu eerste minister. Vandaag staat hij op de lijst van afgeschreven politici.

Maar zoals ze zeggen, loontje komt om zijn boontje. Op 30 september weigerde Meltem Cumbul, een actrice die gastvrouw was op het 24ste Adana Film Festival, de hand te schudden van regisseur Semih Kaplanogly, die een prijs won op het festival.

Ze tweette het volgende: 'Ik weiger de hand te schudden – het is een ritueel van begroeting en intimiteit tussen gelijken – met diegenen die mensen marginaliseren die niet hetzelfde denken als henzelf en die de macht van de rijken tegen de armen gebruiken, die de kant kiezen van de machthebbers en de zwakkeren vernederen. Mijn ogen en handen kunnen niet vriendelijk zijn tegen diegenen die mijn vijanden zijn.

Het was een vreedzaam protest, en onmiddellijk sprongen de pro AKP media erop. Babaoglu van de regeringsgezinde krant Sabah schreef dat Cumbul een 'haatmisdaad' had begaan, zijn vrouw die in Yeni Akit schrijft, zei dat Cumbul de tradities van de islam verloochende, opriep tot haat en polarisatie. Babaoglu ging daarop verder, hij noemde het een 'fascistische' daad.

Mahir Unal, woordvoerder van de AKP, vond dit een 'gewelddadige' misdaad en stelde de actrice gelijk met terroristen. Iedere vorm van protest, hoe vreedzaam ook, is in Turkije onmogelijk geworden.

Als een bende aasgieren storten de AKP -columnisten, het spijt me, voor hen kan ik woord 'journalist' niet meer in de mond nemen, zich op iedere uitspraak, iedere verklaring, die ook maar enige vorm van kritiek bevat. Maar dit alles kadert in een welomschreven strategie, waarbij de politieke islam stilaan de restanten van het secularisme aan het onderploegen is.

Huwelijk en echtscheiding

Een van de verworvenheden van het Kemalisme was dat Turkije, ondanks dat de overgrote meerderheid moslims zijn, nooit homoseksualiteit strafbaar heeft gesteld (dat dateerde overigens nog vanuit de Ottomaanse periode). Het huwelijksrecht was voor een groot deel gebaseerd op dat van Frankrijk. Echtscheiding is relatief makkelijk te en ook abortus was mogelijk.

Men moet dit alles met een korrel zout nemen. Abortus bijvoorbeeld is nog slechts toegestaan binnen de eerste tien weken van de zwangerschap en in de praktijk niet meer verkrijgbaar in openbare ziekenhuizen, dank zij de AKP. Wat gendergelijkheid vrouwenrechten en LGBTI – rechten betreft, verslechtert de situatie jaar na jaar.

Net zoals de president droomt van een religieuze generatie, stelt hij het gezin centraal. Liefst met minimaal drie kindjes en de vrouw aan de haard. Andere vormen van seksualiteit dan diegene binnen het traditionele gezin, worden als ‘tegennatuurlijk’ afgedaan.

Aldous Huxley schreef zijn *Brave New World*, Orwell zijn *1984* en Kerem Isik *The rated carnival*. Het beschrijft Turkije in 2043.

Alles draait rond de ‘heilige familie’. Mensen moeten leven op basis van hun burgerlijke stand. De beste plaatsen, met parken, groen, scholen, recreatiecentra, zijn toegewezen aan families met kleine kinderen. Alleenstaanden en gescheiden mensen leven in voorsteden, waar de geslachten duidelijk van elkaar zijn gescheiden, en worden verplicht om ‘door de staat georganiseerde relatiebureau’s te volgen’, zodat zij niet langer dan drie jaar alleenstaande zijn. In één van zijn kortverhalen (het boek bestaat uit kortverhalen) moet een schrijver het einde van zijn boek veranderen zodat de verkrachte vrouw met haar verkrachter kan trouwen, waarna ze lang en gelukkig leefden.

Echtscheidingsrapport

Het lijkt een beetje op de stellingen die in de parlementaire commissie over ‘het gezin’ naar voor werden gebracht, een rapport dat eerst geen licht mocht zien, maar nu terug ter sprake is gekomen.

Het ‘echtscheidingsrapport’ (zoals het door de tegenstanders wordt genoemd) heeft als echte titel, die ik jullie niet wil onthouden, ‘het parlementaire onderzoeks- en commissierapport om de negatieve effecten op de eenheid van de familie te voorkomen, factoren voor echtscheiding op te sporen en maatregelen te nemen om de familie te versterken’. Geef toe, zo’n titels kunnen enkel in het Nieuwe Turkije. Het hoeft niet te verwonderen dat de stellingen die in het ‘echtscheidingsrapport’ worden aangebracht, gestemd zijn door de AKP – MHP.

In het rapport wordt gevraagd om ‘financiële en woningsubsidies’ toe te kennen aan gehuwde koppels. Bovendien wordt erop aangedrongen serieuze financiële steun te verlenen aan studenten die huwen terwijl ze studeren. Er is een aanbeveling om voor het huwelijk raad in te winnen bij ‘experten die getraind zijn in traditionele gezinswaarden’, waarbij men eigenlijk bedoelt: religieuze figuren.

In geval een koppel wil scheiden, moeten ‘gezinsadviesbureaus’ uitmaken of het koppel dat wil scheiden, toch niet beter bij elkaar zou blijven. Ook rechters zouden koppels naar deze ‘gezinsadviesbureaus’ kunnen zenden. Alimentatie zou nooit langer dan 10 jaar mogen duren. Bovendien dringt het rapport erop aan dat de televisiekanalen de ‘familiewaarden’ respecteren en in het nieuws aandacht besteden aan ‘respect voor de eenheid van de familie’.

Terecht maakt de oppositie brandhout van dit rapport. Zij stellen dat het de gedwongen huwelijken en huiselijk geweld die aan de oorzaak liggen van de meeste echtscheidingen. Fatma Kaplan, parlementslid voor de CHP, stelde het heel duidelijk: ‘Het probleem van vrouwen in Turkije is niet de echtscheiding, het probleem is dat zij in vele gevallen zelfs niet de mogelijkheid hebben om te scheiden.’

Kaplan baseerde zich op de cijfers. Uit het rapport ‘Wij zullen femicide stoppen’ blijkt dat een op elke drie vermoorde vrouwen in Turkije vermoord wordt door haar ex – echtgenoot, tijdens of na de scheiding. Enkel in september 2017 werden 37 vrouwen vermoord door hun ex.

Laat ons even naar de cijfers kijken (afkomstig uit het rapport). De echtscheidingsgraad in Turkije bedraagt 1,67 op 1000 huwelijken en zou in 2023 oplopen tot 1,97. In de VS is dit 3,2, in Rusland 4,5. 87% huwt voor de leeftijd van 29 jaar, 57% voor de leeftijd van 24 jaar.

Hoewel het rapport niet spreekt over huwelijken van minderjarigen (vergeten waarschijnlijk) zou een op drie trouwen op minderjarige leeftijd! Het rapport geeft toe dat maar liefst 51 procent (sic) van de huwelijken gearrangeerd zijn. In 10 procent van deze gearrangeerde huwelijken zijn de echtgenoten zelfs niet geraadpleegd en 21 procent van de gescheiden vrouwen stelt dat zij scheidden wegens huiselijk geweld of slechte behandeling. Veel vrouwen vragen na hun echtscheiding bescherming, maar krijgen die niet.

Mijn inziens is het niet de taak van de overheid een bepaald familiemodel te propageren, de taak van de overheid is ervoor te zorgen, dat iedereen, los van geslacht of seksuele voorkeur, vrij moet kunnen kiezen en dat wetten die vrijheid beschermen.

Ik kan me over drie dingen enorm kwaad maken, dat zijn de ‘eremoorden’ (die helaas nog steeds voorkomen), gedwongen of gearrangeerde huwelijken (inclusief huwelijken waar de verkrachte onder sociale druk gedwongen wordt te huwen met haar verkrachter) en kindhuwelijken. Dit heeft niks te maken met islam, dit heeft te maken met ‘politieke en conservatieve’ islam, toch een enorm verschil.

Overigens, scheiding van godsdienst en staat vind ik heel belangrijk. Dergelijke rapporten, die duidelijk maken dat het momenteel danig aan het mislopen is, zouden ieder verstandig politicus er toe moeten brengen om een progressieve wetgeving tot stand te brengen, maar in het Turkije van vandaag is dit een wensdroom.

Om te besluiten nog dit: Ik heb mij gebaseerd op diverse artikels uit Al Monitor en Hurriyet Daily News, met dank aan de journalisten die deze items naar voren hebben gebracht. Er zijn immers (gelukkig maar) nog echte journalisten in Turkije en zij verdienen ten volle onze steun.

Met dit artikel sluit ik deze reeks af, ik hoop dat ik jullie zo een beter zicht heb gegeven op enkele recente evoluties. Maar Turkije blijft een boeiend land!

Proces Reza Zarrab: als vogeltjes gaan zingen

Door Ozgur Fatsa

Binnenkort gaat in de VS het proces van start tegen Reza Zarrab. De man is een zakenman met Iraans-Turkse nationaliteit. Hij wordt ervan verdacht één van de cruciale figuren te zijn die de boycot tegen Iran omzeilde door massale goud voor olietransacties.

Het is overigens niet de eerste keer dat Zarrab in opspraak komt. Eind december 2013 stelde een procureur in Istanbul hem voor hetzelfde in beschuldiging. Er kwam aan het licht dat zowel regeringsleden als de nauwe familie van de Turkse president werden omgekocht om de illegale transacties door te voeren.

Tijdens het onderzoek werd ook de voorzitter van Halkbank (een Turkse staatsbank) aangehouden. In een kartonnen doos vond men vier miljoen dollar. Bankdirecteuren die zo'n kapitaal bij hun thuis in kartonnen dozen bewaren, toch wel vreemd!

Doofpotoperatie

De Turkse procureur stond bekend als een Gülenist. Vandaag worden Gülenisten ervan beschuldigd te behoren tot een terroristische organisatie, de Fetö, die door bijna alle Turkse media (nou ja, in wiens handen zijn zij) beschuldigd wordt achter de mislukte staatsgreep van juli 2016 te zitten.

Alle betrokkenen bij het onderzoek werden afgedankt en het kwam niet tot een proces. De meubelen waren gered en ondanks – overigens terecht – protesten van de oppositie was de doofpotoperatie geslaagd.

Zarrab werkte echter niet alleen. Zijn compaan werd in Iran aangehouden en kreeg de doodstraf. Waarschijnlijk voelde hij zich niet meer veilig in Turkije en zocht een uitweg.

Arrestaties in VS

Toen hij zestien maanden geleden landde in de VS werd hij onmiddellijk gearresteerd. In tegenstelling tot Turkije is de gerechtelijke macht in de VS autonoom, dat zal zelfs president Trump moeten toegeven.

Vanaf het moment dat Zarrab werd gearresteerd, werd de Turkse regering heel nerveus. Als een 'beschuldigde' van een misdaad op gaat treden als informant, kan de procureur een akkoord maken waardoor de straf sterk wordt verminderd. Intussen is ook een directeur van de Halkbank gearresteerd in de VS.

Paniek Turks regime

De Turkse regering is verschillende keren tussen gekomen om de vrijlating van Zarrab te eisen. Maar de echte paniek sloeg toe toen bleek dat Zarrab niet meer in de oorspronkelijke gevangenis verbleef.

Turkije zond twee (sic) diplomatieke nota's waarop zij een droog antwoord kregen : «het gaat goed met Zarrab, hij is gewoon overgeplaatst». Deze overplaatsing en het feit dat Zarrab vorige week niet aanwezig was in de rechtbank, zijn aanwijzingen dat Zarrab een deal heeft gesloten met de procureur.

De Turkse regering is doodsbang, want als blijkt dat een aantal opnames authentiek zijn, komt de belangenvermenging van Zarrab met ministers aan het licht. Kort geleden was er een moordpoging op Zarrab in zijn nieuwe gevangenis. Die werd gelukkig verhinderd door medegevangenen.

De Turkse media die grotendeels de AKP steunen, weten het ook niet meer. Om de kliek rond de president te beschermen, stellen zij dat de VS achter de mislukte staatsgreep zat. Na eerst Zarrab te hebben beschermd, blijkt hij plots voor sommige regeringskranten een aanhanger van Fetö te zijn. Wel raar als een 'Fetö procureur' iemand van de eigen beweging zou laten arresteren.

Ik hoop met miljoenen anderen in Turkije dat deze beerput wordt geopend. Hopelijk kan het gezang van één vogeltje de 'zwanenzang' inzetten van de regering Erdogan.

Als paranoia het wint van gezond verstand

Door Ozgur Fatsa

Ik herinner me nog de woorden van toenmalig justitieminister Bekir Bozdag, die een paar weken na de mislukte staatsgreep stelde dat de noodtoestand zo'n zes weken zou duren. Intussen duurt de noodtoestand bijna anderhalf jaar en is de justitieminister gepromoveerd tot spreekbuis van de regering.

De zuiveringen blijven doorgaan, vandaag zijn het parlementairen, morgen journalisten, overmorgen weer wat legerofficieren, de rij is eindeloos, net als de procedures. In vele gevallen is er zelfs geen akte van beschuldiging en raken de gevangenen overvol. Om daaraan te verhelpen worden er de komende vijf jaar nog meer dan 250 bijgebouwd. Zo groeit de Turkse economie weer een stukje.

Vrijheidsberoving is een erge zaak. Daarom is het belangrijk dat justitie hierin een centrale rol kan spelen. Maar dan heb je een justitie nodig die onafhankelijk onderzoek laat voeren en pas in laatste instantie tot vrijheidsberoving overgaat, tenzij de aangehaalde feiten zo zwaarwichtig zijn dat aangehouden een gevaar voor de samenleving kunnen betekenen. Juridische bijstand en inzage van het dossier zijn in een rechtsstaat essentiële elementen. In vele gevallen ontbreekt dit en zitten mensen vast op basis van vage beschuldigingen die zij dikwijls zelf niet eens kennen.

Naast het aantal opgesloten mensen groeit ook het aantal mensen die hun job, sociale zekerheid of pensioen zijn verloren. Er is weliswaar een commissie opgericht om dit te onderzoeken maar die werkt tergend langzaam. Het gaat immers niet om enkele honderden maar om meer dan honderdduizend mensen. Intussen zitten deze mensen, noem ze maar paria's van de samenleving, in een uitzichtloze positie. Het EHRM (Europees Hof van de Rechten van de Mens) reageert enkel wanneer alle rechtsmiddelen in eigen land zijn uitgeput. De meeste klachten zijn dus onontvankelijk, want er bestaat immers een commissie. En zo is de cirkel rond.

Bij voorrang behandelt het EHRM nu de kwestie van opgesloten parlementairen. Tot driemaal toe heeft de Turkse staat uitstel gekregen om haar beslissing te motiveren. Na de derde keer vroeg de Turkse staat wederom uitstel, het EHRM weigerde. In feite niet meer als normaal, als je iemand opsluit, zeker als het een parlementair is, moet je toch een sluitend dossier hebben.

Intussen zijn er de Paradise papers, waarbij de zonen van de eerste minister zijn betrokkenen, de rekeningen die de nauwe familie van de president op het eiland Man zou hebben geopend en de zaak Reza Zarrab, het ontduiken van sancties tegen Iran en omkoping van ministers en topfunctionarissen bij staatsbanken. Al die zaken worden nauwelijks nog aangeraakt in de pers. Wel de enorme economische groei en de erkenning door Trump van Jeruzalem als hoofdstad van Israël. Toen de president een paar weken geleden op officieel bezoek ging naar Griekenland, stelde hij het 'verdrag van Lausanne' in vraag. Ook dat was natuurlijk voorpaginanieuws.

Er gebeurt zoveel dat sommige verhalen, ook hier, het daglicht niet zien. Niet omdat ze onbelangrijk zijn, maar omdat je dan van 's morgens tot 's avonds moet schrijven.

De zaak Camus en co

Een kleine honderdvijftigduizend boeken zijn verbannen uit bibliotheken in Turkije. De bedoeling was om boeken gelinkt aan Gülen, door Turkije aanzien als de man die de staatsgreep van juli 2016 heeft gepland, weg te halen.

Censuur is niet nieuw in Turkije. Toen de militairen de macht grepen in 1980 bestond er ook een lijst met verboden boeken. Het ging in die tijd wel over linkse literatuur. Net als over linkse en Koerdische muziek. Zelfs Nazim Hikmet, niet alleen de bekendste dichter van Turkije, ook één van de beste ter wereld, heeft altijd met censuur, en dit tot op heden, te maken gehad. Wereldliteratuur met een erotische inslag verdween regelmatig uit Turkse bibliotheken.

Het is tekenend voor dictaturen dat zij schrik hebben van de pen. Voor zover ik weet, ik kan natuurlijk verkeerd zijn, is dit niet direct het wapen waar 'terroristische' organisaties zich van bedienen. Censuur op het internet is trouwens schering en inslag in Turkije. Zo is het hier bijvoorbeeld onmogelijk (tenzij met VPN) om Wikipedia nog te openen, in alle talen overigens, net als bijvoorbeeld NOS.NL, ja inderdaad, de Nederlandse officiële omroep. Het gaat hem over meer dan 140.000 websites.

Maar tijdens de laatste zuiveringen vielen ook een aantal bekende filosofen onder de censuur. Albert Camus (een vrijzinnige filosoof, o.a. auteur van 'La Peste'), Spinoza (ken die man zo goed als niet, naar het schijnt toch een subversieve filosoof) en Althusser (een marxist, o.a. auteur van Lire le capital) worden ervan beschuldigd deel uit te maken van een 'terroristische' samenzwering. Ter informatie, Spinoza leefde in de zeventiende eeuw (sic), Camus is overleden in 1960 en Althusser in 1990. Kafka kwam dit keer onderuit aan de zuiveringen, hoewel zijn boek Het proces in de huidige Turkse samenleving zeker waard is om opnieuw gelezen te worden.

Dit is het eerste voorbeeld van een situatie waar paranoia het wint van het gezond verstand.

1100 dokters wachten op hun aanstelling

Er is een tekort aan dokters in Turkije. Dat geeft zelfs de regering toe. In het verleden kregen dokters, na hun afstuderen, binnen de twee maanden een plaats toegewezen. Zij werken dan twee jaar voor de staat, in hetzij een saglik oca (gezondheidscentrum) of een openbaar ziekenhuis (dat is meestal voor de specialisten). Daarna ligt de mogelijkheid ook open om te gaan werken in een privaat ziekenhuis of een eigen praktijk te openen.

Van de meer dan zesduizend afgestudeerde dokters dit jaar, zijn er nog steeds elfhonderd, die NA ZES MAANDEN, nog geen arbeidsplaats kregen toegewezen (het gaat zowel over specialisten als huisdokters).

Om vandaag als dokter te kunnen werken, heb je immers een verklaring nodig, dat je een onbesproken verleden hebt. Het heeft niks te maken met een 'bewijs van goed gedrag en zeden'. Iedere dokter wordt onderzocht of hij/zij in het verleden geen contacten had met (voor Turkije) terroristische organisaties, dat zijn dan de Gülenisten of de PKK (misschien ook diegenen die boeken van Camus, Spinoza of Althusser hebben gelezen).

Deze jonge mensen, wiens ouders dikwijls extreme inspanningen moesten doen om hun kinderen te laten voortstuderen (het zijn immers niet alleen kinderen uit rijke families die voor dokter studeren), zitten tussen hamer en aambeeld. Waarom krijgen zij hun aanstelling niet, waarom duurt het onderzoek zo lang. Intussen kunnen zij niet aan de slag. Toch niet als dokter.

Een beginnende huisdokter verdient 6.000 tl per maand, aan de huidige koers, zo'n dertienhonderd euro per maand, een specialist iets meer, zo'n vijftienhonderd euro per maand. Vandaag verdienen zij niks! Als dokter kunnen zij niet aan het werk, bovendien worden zij gebrandmerkt. Want waarom kunnen zij als dokter niet aan de slag? Ook in de private sector kunnen zij nauwelijks aan de slag. Want, als zij niet als dokter kunnen werken, dan zal er wel iets mis met hen zijn.

Dit is een tweede voorbeeld waar paranoia het wint van het gezond verstand. Een vijfde van de afgestudeerde dokters zit met de vingers te draaien!

Moet er nog zand zijn?

Het zijn slechts twee kleine voorbeelden die aantonen dat er iets grondig misloopt in dit land. Intussen heeft men ook de kieswet aangepast, bij de volgende verkiezingen zal het aantal waarnemers flink slinken en zal het risico op fraude nog toenemen. Waarom doet men dit?

Angst. Want om angst draait het in dit land. De oppositie is bang, parlementairen zijn bang, de bevolking die niet op de AKP stemt is bang. Tegelijk is de AKP bang, want ondanks alle heilsberichten, gaat het niet goed in Turkije. De werkloosheid blijft enorm hoog (10,6 procent), de inflatie is torenhoog (12,9 procent), het tekort op de handelsbalans stijgt maand na maand, de Turkse lira blijft zwak. Iedereen met notities van economie, weet dat de economische groei kunstmatig is, dat er kapitaal blijft wegvloeien uit Turkije, dat de intrestvoeten hoog moeten blijven om kapitaal aan te trekken.

Maar... men is bang. Turkije is af aan het glijden naar een dictatuur en tegelijk neemt de polarisatie toe. Ook ik ben bang. Het is een ketel die elk moment kan ontploffen. Daar heeft niemand belang bij. Want dan is de uitkomst totaal onzeker. Angst is echter een slechte raadgever. Het is niet door problemen te begraven in het zand, dat ze niet meer bestaan. Het is door de problemen aan te pakken en er oplossingen voor te zoeken.

Dat kan echter enkel en alleen door meer openheid, door meer democratie, door het opheffen van de noodtoestand, maar daar zijn we verder af dan ooit.

De sterke staat en het nieuwe kalifaat

Door Ozgur Fatsa

De AKP-burgemeester van het district Cinarcik in de stad Yalova, Bülent Gültekin, is enorm tevreden met het bezoek van Erdogan aan Soedan en verklaart: “Na Soedan gaat onze president naar Chad, ik geloof dat de moslimwereld Turkije heeft gekozen als leidinggevende natie, het kalifaat is een noodzaak geworden in Turkije, onder de leiding van Erdogan.”

Belma Erdogan, een AKP – militante, sprak in het district Kahramankazan in Ankara, een congres toe van de vrouwenafdeling van de AKP en stelde: “Onze president is zo’n groot mens, hij is door Allah gezonden als hoop voor de moslimgemeenschap. Hebben wij een andere weg dan hem te volgen en dienen op zijn pad?”

Volgens de Turkse grondwet is het kalifaat op 3 maart 1924 afgeschaft. Maar geschiedenis is niet het sterkste vak van de AKP. Telkens de Turkse president geconfronteerd wordt met interne problemen, trekt hij de kaart van de islam. Want (en dat blijkt uit een bevraging georganiseerd door de AKP), de doorsnee burger in Turkije gelooft niet in het verhaal van de ‘enorme’ economische groei en maakt zich steeds meer zorgen over de koopkracht (begrijpelijk met een inflatie van 13 procent) en de hoge werkloosheid (11 procent).

De enorme stommitieit van Trump om Jeruzalem te erkennen als hoofdstad van Israël, overigens in strijd met alle VN – resoluties, was een ideale kapstok voor de Turkse president om zich op te werpen als ‘leider van moslimwereld’. Turkije is momenteel voorzitter van de OIC (Organisation of Islamic Countries) en riep op om Oost-Jeruzalem te erkennen als hoofdstad van Palestina.

Al-Bashir

Opvallend, vele leden waren afwezig en er woedt een zware strijd tussen de klik rond Saudi-Arabië en Qatar, Turkije en Iran. Maar de president had de gelegenheid om er zijn goede vriend, Omar al-Bashir, te ontmoeten. De president van Noord Soedan is geen onbesproken figuur, meer nog, hij wordt als oorlogsmisdadiger gezocht door het EHRM (Europees Hof van de Rechten van de Mens) in Den Haag. De man heeft in Soedan de sharia ingevoerd, tussen de twee- en vierhonderdduizend mensen zijn vermoord, twee miljoen mensen zijn op de vlucht. Laat ons een kat een kat noemen, het is een massamoordenaar.

Voor de Turkse president is hij echter een goede vriend. Daarom ging hij er een bezoekje afleggen. Turkije krijgt zelfs het Suakin – eiland in bruikleen (en investeert 650 miljoen dollar) in Soedan. Erdogan zei letterlijk: “Stel je voor, mensen uit Turkije die op hun pelgrimstocht de historische sites van het Suakin-eiland bezoeken, en van daaruit ... de overtocht naar Jeddah met de boot maken.”

Twee maten en twee gewichten

Terwijl Turkije wereldwijd het land blijft met de meest opgesloten journalisten, met 12 opgesloten parlementairen, met 80 van de 102 verkozen HDP burgemeesters opgesloten, met meer dan vijftigduizend politieke gevangenen, treedt het gerecht op met de fluwelen handschoen tegen terroristen van de IS.

Het 27e Hoogstrafhof van Istanbul besloot journalist Ahmet Sik uit de rechtbank te verwijderen (omdat zijn redenering politiek was, aldus het hof) en besloot dat een aantal journalisten moesten opgesloten blijven. Ahmet Sik is intussen al 360 dagen opgesloten!

Op 16 december dit jaar, besloot hetzelfde hof echter zeven leden van de IS vrij te laten, overigens leden die hun betrokkenheid bekenden bij de aanslag op 1 januari 2017 in de Reina nachtclub in Istanbul, waarbij 39 mensen om het leven kwamen. Eén van de betrokkenen stelde dat hij na zijn vrijlating terug de jihad zou gaan voeren.

Onder de vrijgelaten is ook Celil Celik, die tijdens zijn verhoor stelde: ‘Of het nu in Syrië of Medina is, ik trek ten oorlog, want ik geloof in de oorlog van de jihad’. Het is maar één voorbeeld hoe erg het met de rechtsstaat in Turkije is gesteld.

Straffeloosheid voor milities

Op 24 december 2017 verschenen in het Turkse staatsblad (de Resmi gazete) nieuwe decreten. Eerst en vooral was er een lijst van meer dan 2750 mensen die onmiddellijk hun job verloren, zonder aanklacht. De zoveelste slachtoffers van onmenselijke zuiveringen, het zijn er nu bijna 130.000.

Tegelijk werden in de hoogste gerechtshoven (zoals het grondwettelijk hof) meer dan honderd rechters aangesteld, die als privilege dezelfde gezondheidszorg krijgen als de parlementairen. Tegelijk worden alle ‘militaire’ bedrijven, direct onder controle geplaatst van de president. Hij wordt de voorzitter van de raad van beheer. Toeval of niet, twee familieleden van de president zitten in de Turkse wapenindustrie.

Het ergste decreet is echter dat mensen die reageerden tegen de staatsgreep en misdaden begaan hebben, amnestie krijgen. Blijkbaar vindt de president het vrij normaal dat een milicien de keel werd overgesneden, dat mensen werden gezeseld, praktijken die gemeengoed zijn bij de ISIS. Maar ook misdaden die in de strijd tegen ‘het terrorisme’ worden begaan, krijgen al op voorhand amnestie.

In een land waar zelfs de grootste oppositiepartij het etiket ‘terroristisch’ krijgt opgeplakt, is dit een vrijbrief voor extreem rechtse milities om ‘het recht in eigen hand te nemen’, dit is werkelijk een rechtsstaat totaal onwaardig. Overigens, dergelijke wetten moeten in het parlement worden gestemd, want ze zijn zo ingrijpend dat zelfs de laatste restjes van de ‘formele’ democratie worden afgebroken.

Niet alleen de oppositie reageert verontwaardigd. Ook Riza Turmen (een voormalig rechter bij het EHRM), de voorzitter van de advocatenliga tot zelfs voormalig president Gül reageren op deze nieuwe wet. Cihangir, een CHP parlamentslid, voormalig rechter, stelt voor om het parlement te boycotten. Terecht, dit gaat inderdaad veel te ver. Orde en rechtszekerheid moeten gehandhaafd worden door de staat. Milities een vrijgeleide geven is ondermijning van de staat.

Dries Lesage herhaalt zijn mantra’s

Dat professor Dries Lesage steeds meer een uitgesproken spreekbuis van de regering Erdogan is geworden, weten we al langer. Dat hij ook in deze weigert een standpunt in te nemen, was te verwachten. Geen woord over het feit dat het parlement volledig buiten spel is gezet, geen woord over de inhoud van deze decreten. Zijn liedje met zijn steeds weerkerende mantra’s is afgezaagd.

Als kers op de taart

Onur Hamzaoglu, de uitgever van het medische tijdschrift Toplum ve Hekim, verklaarde het volgende in een interview met de krant HaberTürk: ‘De nieuwe generatie van Turkse studenten die een opleiding tot dokter volgen, zijn enorm gevoelig als het erop aan komt om te gaan met de andere sekse. Als zij praktijkstudies moeten uitvoeren in relatie met reproductieve gezondheid, geboortes en urologie, willen zij zelfs geen praktijkervaring opdoen met modellen van de andere

seks. Er zijn zelfs gevallen dat zij hun ogen sluiten. Zelfs als zij moeten leren de bloeddruk te nemen, doen zij dit bij studenten van hun eigen geslacht.’

Dit is inderdaad de ‘nieuwe religieuze generatie’. Het is beschamend dat dit toekomstige medisch korps daar problemen over maakt, waar 99 procent van de bevolking in Turkije, er geen problemen over maakt.

Binnenkort gescheiden ziekenhuizen? In drie steden rijden er ‘gescheiden’ bussen, ‘enkel voor vrouwen’, in plaats van seksuele agressie aan te pakken, iets wat helaas veel voortkomt, geeft men de voorkeur aan het invoeren van ‘apartheidssysteem’. Dat dit gebeurt in drie steden waar de AKP de burgemeester levert, is niet te verwonderen.

Na de ‘ster in Bethlehem’ weten jullie nu tenminste ook dat de ‘nieuwe kalief’ op komst is. Vergeef me mijn cynisme. Ik hoop dat ik dit jaar positiever nieuws kan brengen. Om te besluiten sluit ik af met een Portugees gezegde, dat een zout – coöperatieve als motto had in 1975: “Custou mais, sempre foi”. Dat betekent “ook al gaat het moeilijk, we hebben hoop.”